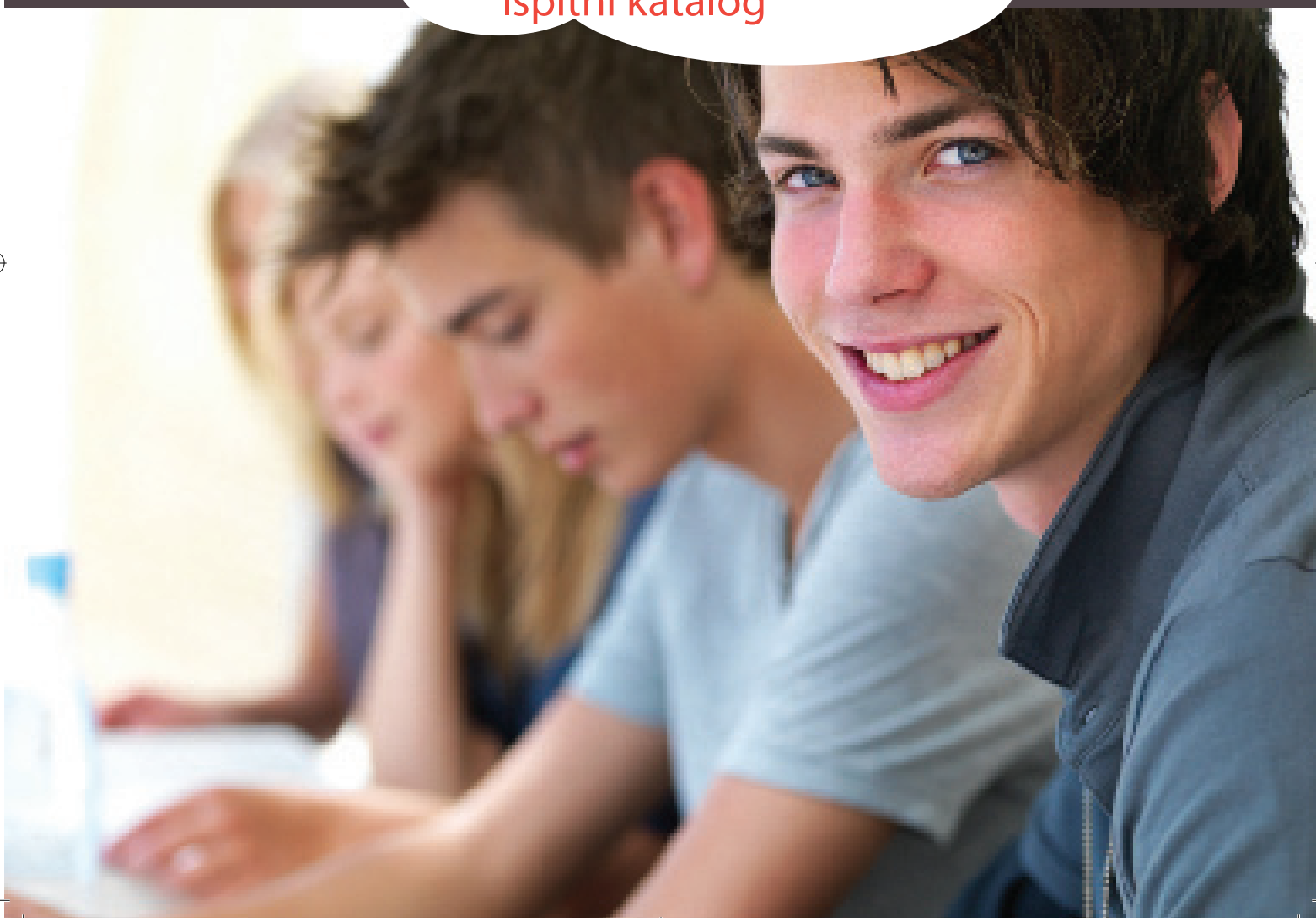

**HRVATSKI
KAO INI JEZIK**
Ispitni katalog

2

Sadržaj

1. UVOD	9
1.1. Područja ispitivanja	9
1.2. Struktura kataloga	10
1.3. Ishodi učenja	10
1.4. Opći opisivači hrvatskoga na razini B2	11
1.4.1. Jezično primanje	11
1.4.2. Jezična proizvodnja	11
1.4.3. Jezična točnost	12
2. OPISIVAČI ZA SVAKO PODRUČJE ISPITIVANJA	13
2.1. Opisivači za čitanje	13
2.1.1. Općenito o čitanju	13
2.1.2. Što se ispituje?	14
2.1.3. Opisivači za čitanje na hrvatskome jeziku obiju podrazina B2	14
2.2. Opisivači za pisanje	14
2.2.1. Općenito o pisanju	15
2.2.2. Što se ispituje?	15
2.2.3. Opisivači za pisanje na hrvatskome jeziku obiju podrazina B2	15
2.3. Opisivači za slušanje	16
2.3.1. Općenito o slušanju	16
2.3.2. Što se ispituje?	16
2.3.3. Opisivači za slušanje na hrvatskome jeziku obiju podrazina B2	17
2.4. Opisivači za jezičnu točnost	17
2.4.1. Općenito o jezičnoj točnosti	18
2.4.2. Što se ispituje?	18
2.4.3. Opisivači za jezičnu točnost na razini B2	18
2.5. Opisivači za govorenje	19
2.5.1. Općenito o govorenju	19
2.5.2. Što se ispituje?	20
2.5.3. Opisivači za govorenje na hrvatskome jeziku obiju podrazina B2	20

3. OPIS ISPITNIH CJELINA	21
3.1. Ispitna cjelina čitanja	21
3.2. Ispitna cjelina pisanja	21
3.3. Ispitna cjelina slušanja	22
3.4. Ispitna cjelina jezične točnosti	22
3.5. Ispitna cjelina govorenja	23
4. TEHNIČKI OPIS ISPITA	24
4.1. Trajanje ispita	24
4.2. Izgled ispita i način rješavanja	24
4.2.1. Ispitivanje čitanja	25
4.2.2. Ispitivanje pisanja	25
4.2.3. Ispitivanje slušanja	25
4.2.4. Ispitivanje jezične točnosti	25
4.2.5. Ispitivanje govorenja	26
4.3. Pribor	26
5. PROCJENJIVANJE ISPITA	27
5.1. Pregled pojedinačnih kriterija	27
5.1.1. Izvršenje zadatka	27
5.1.2. Suvislost i povezanost	27
5.1.3. Rječnik	28
5.1.4. Gramatika	29
5.1.5. Pravopis	29
5.1.6. Razumljivost i prirodnost	29
5.1.7. Međudjelovanje	29
5.2. Pregled kriterija u pojedinim dijelovima ispita	30
5.2.1. Procjenjivanje ispitne cjeline <i>Čitanje</i>	30
5.2.2. Procjenjivanje ispitne cjeline <i>Pisanje</i>	30
5.2.2.1. Esej	30
5.2.2.2. Pisani odgovor	32

5.2.3. Procjenjivanje ispitne cjeline <i>Slušanje</i>	32
5.2.4. Procjenjivanje ispitne cjeline <i>Jezična točnost</i>	33
5.2.5. Procjenjivanje ispitne cjeline <i>Govorenje</i>	33
5.2.5.1. Razgovor	33
5.2.5.2. Govor	35
6. PRIPREMA ZA ISPIT	37
6.1. Vještina čitanja	37
6.2. Vještina pisanja	38
6.3. Vještina slušanja	38
6.4. Jezična točnost	39
6.5. Vještina govorenja	40
7. PRIMJERI RAZLIČITIH VRSTA ZADATAKA	40
7.1. Primjeri zadataka višestrukoga izbora	40
7.1.1. Tekst za čitanje 1 (<i>Penkala – veliki hrvatski izumitelj</i>)	40
7.2. Primjeri zadataka alternativnoga izbora	43
7.2.1. Rečenice za slušanje 1 (<i>Fonološka točnost 1</i>)	43
7.3. Primjeri zadataka dopunjavanja	43
7.3.1. Tekst za čitanje 2 (<i>Paška čipka</i>)	43
7.4. Primjer zadataka povezivanja	44
7.4.1. Tekstovi za slušanje 2 (<i>Kravate</i>)	45
8. PRIMJERI ZADATAKA U SVIM ISPITNIM CJELINAMA	46
8.1. Primjeri zadataka ispitne cjeline <i>Čitanje</i>	46
8.1.1. Tekst za čitanje 3 (<i>Brakovi u Vrlici</i>)	46
8.1.2. Tekst za čitanje 4 (<i>Novosti u marketingu</i>)	48
8.2. Primjeri zadataka ispitne cjeline <i>Pisanje</i>	51
8.2.1. Predložak za pisanje eseja (<i>Klimatske promjene</i>)	51
8.2.2. Predložak za pisanje proširenoga odgovora (<i>Osiguranje</i>)	52
8.3. Primjeri zadataka ispitne cjeline <i>Slušanje</i>	53

8.3.1. Tekst za slušanje 3 (<i>Nikola Tesla</i>)	53
8.3.2. Tekst za slušanje 4 (<i>Stare europske ceste</i>)	56
8.4. Primjeri zadataka ispitne cjeline <i>Jezična točnost</i>	59
8.4.1. Fonologija	59
8.4.1.1. Rečenice za slušanje 1	59
8.4.1.2. Rečenice za slušanje 2	59
8.4.2. Pravopis	60
8.4.2.1. Dijakritički znakovi	60
8.4.2.2. Velika i mala početna slova	60
8.4.2.3. Interpunkcijski znakovi	61
8.4.2.4. Kratice	62
8.4.3. Sintaksa	62
8.4.3.1. Preoblika rečenica – glagolski oblici	62
8.4.3.2. Preoblika rečenica – vremena	62
8.4.3.3. Red riječi	63
8.4.3.4. Zamjenice	64
8.4.3.5. Sročnost	64
8.4.4. Morfologija	64
8.4.4.1. Sklonidba (<i>Voditeljev zahtjev I</i>)	64
8.4.4.2. Vid i sprezanje (<i>Voditeljev zahtjev II</i>)	65
8.4.4.3. Leksičko-morfološka točnost (<i>Mladi i posao</i>)	66
8.5. Primjeri zadataka ispitne cjeline <i>Govorenje</i>	67
8.5.1. Razgovor (<i>Sam ili u društvu</i>)	67
8.5.2. Govor (<i>Glazba i život</i>)	70
9. LITERATURA	72
9.1. Popis korištene literature	72
9.2. Popis preporučene literature i izvora	73
9.2.1. Tiskana djela	73
9.2.2. Mrežni izvori	74

HRVATSKI
KAO INI JEZIK
Ispitni katalog

1. UVOD

Ispitni katalog za poznavanje hrvatskoga kao inoga jezika¹ temeljni je dokument *Ispita iz poznavanja hrvatskoga jezika na razini B2* inojezičnih dolaznih studenata. Taj se ispit polaže prije upisa na hrvatska sveučilišta, a najkasnije nakon završetka prve godine studiranja na sveučilištima u Hrvatskoj kao uvjet za nastavak studija. Katalogom se određuje što se od pristupnika na ispitu očekuje, on sadrži potrebne podatke i objašnjenja o obliku i sadržaju ispita, dakle što će se i kako ispitivati. U nastavku teksta ispit će se predstavljati i kraticom INI B2.

Namjena – Kao i sam ispit INI B2, ovaj je katalog namijenjen inozemnim studentima hrvatskih sveučilišta koji hrvatskim vladaju kao samostalni govornici. Služi im kao pomoć kako bi se upoznali s ispitom i što bolje se pripremili za njega. Uspješno položenim ispitom iz poznavanja hrvatskoga kao inoga jezika pristupnici dokazuju da toliko vladaju hrvatskim jezikom da se u većini situacija u sveučilišnoj nastavi mogu uspješno i točno sporazumijevati, a da im pri tome odstupanja i povremeni propusti bitno ne otežavaju sporazumijevanje. Inojezičnim govornicima hrvatskoga koji žele studirati na hrvatskim sveučilištima uspješno položeni ispit INI B2 jamstvo je da mogu ravnopravno sudjelovati u obrazovanju na visokoškolskoj razini zajedno s izvornojezičnim govornicima hrvatskoga.

Okvir – Razina B2 pretpostavlja samostalnoga govornika koji je sposoban na hrvatskome prikladno se sporazumijevati u uobičajenim situacijama, u području osobnoga, javnoga života, profesionalnoga, a nadasve obrazovnoga područja. Razina B2 određena je u Zajedničkome europskome referentnome okviru za

jezike (Vijeće Europe 2005), kraticom ZEROJ, u nastavku teksta Zeroj². Zeroj je temelj ne samo za izradu ispita inih jezika, nego i nastavnih planova za jezike, programskih smjernica, udžbenika, vježbenica, rječnika i ostaloga povezanoga s jezicima u cijeloj Europi.

Opseg – Od inojezičnoga se govornika u hrvatskome očekuje da je sposoban sporazumijevati se na hrvatskomu jeziku na razini koja mu omogućuje da bude ravnopravan sudionik visokoškolskoga obrazovanja. To znači da je učenjem i usvajanjem dovoljno ovladao svim bitnim sastojnicama hrvatskoga jezika: organizacijskim (gramatičko, odnosno leksičkogramatičko i tekstualno znanje) i pragmatičkim (funkcionalno i sociolingvističko znanje), svime što čini jezično komunikacijsko umijeće, tj. komunikacijsku kompetenciju³. U nekim se jezičnim djelatnostima razina B2 sastoji od dvije razine ili dva (pod)stupnja koji mogu poslužiti inojezičnim govornicima da se pripremaju za ispit i procjenjuju svoj napredak. Mogu vidjeti i je li im potrebno da idu na tečaj hrvatskoga, posebno ako zaključe da su u nekim jezičnim djelatnostima ovladali tek razinom B2.1, a ne cijelom razinom ili je dovoljno da usavrše samo neka područja znanja. No prema preporukama Zeroja (2005: 32) za ispitivanje je nužno znanje cijele razine, što znači razine B2.2., a ne njegove prve, odnosno niže podrazine.

² Zajednički europski referentni okvir za jezike (Vijeće Europe 2005), kraticom ZEROJ prijevod je knjige Common European Reference Framework for languages (Council of Europe 2001), kraticom CEFRL, katkad i CEF. U tekstu će se dalje umjesto ZEROJ rabiti izraz Zeroj jer je kratica poprimila obilježja imena, a izrazom je tako posve prilagođena kratica.

³ O odrednicama, obilježjima i nazivima ovoga umijeća vidi osim Zeroja npr. Z. Jelaska et al (2005), a posebno V. Bagarić, J. Mihaljević-Djigunović (2007).

¹ Ini jezik kao naziv nadređenica je nazivu strani jezik, drugi jezik i nasljedni jezik (v. npr. Jelaska 2007, 2013, Medved-Krajnović 2010).

1.1. Područja ispitivanja

Ispitom INI B2 provjerava se komunikacijsko jezično umijeće u prijamnim i proizvodnim jezičnim djelatnostima: čitanju, pisanju, slušanju i govorenju prema načelima postavljenima u Zeroju. Ne provjeravaju se sve vještine u svakoj djelatnosti, nego neke od onih koje su bitne za uspješno sudjelovanje u sveučilišnoj nastavi. K tomu se posebno provjerava ovladanost (leksiko)gramatikom hrvatskoga jezika. Sukladno tomu, INI B2 sastoji se od pet ispitnih cjelina: *Čitanje, Pisanje, Slušanje, Jezična točnost, Govorenje*.

1.2. Struktura kataloga

Ispitni katalog osim prvoga, uvodnoga poglavlja, sadrži još osam poglavlja. U drugomu je poglavlju navedeno što se ispituje: opisuje se ono što pristupnik treba znati, razumjeti i moći učiniti u svakome od područja ispitivanja. Izravno su navedene vještine za koje se očekuje da je pristupnik njima ovladao, a dan je i kratak općenit pregled opisivača unutar svake jezične djelatnosti, uključujući i jezičnu točnost kao usmjerenost samo na leksikogramatičko znanje. Iduća tri poglavlja navode *kako* se ispituje. U trećemu poglavlju sažeto je opisan cijeli ispit. U četvrtomu su navedeni tehnički podatci o ispitu INI B2, o trajanju, priboru i načinu ispitivanja. U petomu je poglavlju naveden način procjenjivanja toga znanja opisom kriterija procjenjivanja općenito i unutar svake ispitne cjeline. U šestomu poglavlju nalaze se savjeti koji pristupnicima mogu pomoći u pripremanju i polaganju ispita INI B2. U sedmomu poglavlju dani su primjeri svih tipova zadataka u cijelomu ispitu uz objašnjenja kako ih treba rješavati. U osmomu poglavlju navedeni su ogledni primjeri zadataka u svakoj pojedinoj ispitnoj cjelini. Na kraju je navedena literatura kojom su se autori služili u tekstu ovoga kataloga i literatura koja se preporučuje studentima u pripremi za ispit.

1.3. Ishodi učenja

Razina B2 hrvatskoga kao inoga jezika podrazumijeva ovladanost hrvatskim kao stranim, drugim i nasljednim jezikom na stupnju samostalnoga govornika. Polazno je ishodište za tu razinu Zeroj (Vijeće Europe 2005), ali su opisivači odabrani, preinačeni, dopunjeni i posebno priređeni za ovaj ispit. Stoga je ovaj katalog dovoljan da se obuhvati znanje koje će se ispitivati ispitom INI B2. Naime, razina B2 vrlo je složena i obuhvaća širok raspon ovladanosti pojedinim jezičnim vještinama u svim jezičnim djelatnostima, i to bar na dvjema podrazinama, kao što se to navodi i u Zeroju⁴: B2.1 i B2.2. Treba napomenuti da je jezični razvoj na razini samostalnoga korisnika (tradicionalno nazivanoj srednjoj razini, u Zeroju B) vrlo složen i u pojedinim jezičnim djelatnostima i u njihovu međudnosu. On je znatno složeniji nego razvoj na razini temeljnoga korisnika (tradicionalno nazivanoj početnoj, u Zeroju A) ili na razini iskusnoga korisnika (tradicionalno nazivanoj naprednoj, u Zeroju C). Zasad još nema priručnika u kojemu je potanko opisana razina B2 za hrvatski jezik. Napravljen je okvir za B1⁵, a okvir za B2 tek se izrađuje⁶.

Međutim, mnoga hrvatska sveučilišta u kojima se poučava hrvatski kao ini jezik imaju programe za tu razinu na temelju kojih se održava nastava, a postoje i

⁴ U samomu Zeroju (Vijeće Europe 2005) pojedine vještine sadrže dvije razine: B2 i B2+.

⁵ Opširniji i koristan opis razine B1, koja prethodi razini potrebnoj za B2, vidi u A. Grgić et al (2013).

⁶ Gulešić Machata, M., Grgić, A. (2014/15) Hrvatski B2 – opisni okvir referentne razine B2. Navedeni okvir postoji za neke jezike, poput francuskoga, španjolskoga, no ne za sve. O raznolikosti programa poučavanja stranih jezika, odnosno predmetnim kurikulumima, u različitim europskim zemljama i dokumentima koji za pojedine razine postoje ili ne postoje vidi npr. u M. Prpić (2009).

neki priručnici⁷. Za ovaj su ispit osim općenitijih opisivača koji se odnose na sve odrasle govornike inojezičnoga hrvatskoga odabrani neki opisivači uporabe hrvatskoga jezika koji su važni u visokoškolskoj nastavi u Hrvatskoj. Posebno su se odabirali oni koji su bitni u slušanju predavanja te izlaganja i rasprava na seminarima, u slušanju govornih oblika u medijima koji mogu biti dopuna sveučilišnoj nastavi; u čitanju stručne literature za nastavu i ispite te čitanju napisanoga na nastavi (slikokazi, projicirani tekstovi); u pisanju seminarskih radova i pisanih odgovora na ispitima; u usmenomu izlaganju na seminarima, u pitanjima na nastavi te usmenomu odgovaranju na ispitima. Kako se na sveučilišnoj razini u leksičkogramatičkomu znanju očekuje i ovladanost glavnim gramatičkim strukturama (fonologija, morfologija, sintaksa, pravopis i pravogovor), odabrana je nekolicina njih, uglavnom u pisanju.

1.4. Opći opisivači hrvatskoga na razini B2

Općenito se ono što pristupnici na ovoj razini trebaju znati može podijeliti na prijamne jezične djelatnosti (slušanje i čitanje), proizvodne jezične djelatnosti (govorenje i pisanje) i uporabu jezika, koja se očituje i u točnosti. Stoga će se ispitna cjelina kojom se jezična uporaba usmjereno ispituje nazivati *Jezična točnost*.

1.4.1. Jezično primanje

U slušanju ili čitanju inojezični govornik na razini B2 može razumjeti glavne misli složenoga teksta o konkretnim i apstraktnim temama, uključujući stručne rasprave iz svojega područja. Može razumjeti jasno strukturirano predavanje o stručnoj temi te može zabilježiti ono što mu se čini bitnim, iako je sklon

usredotočivanju na same riječi pa mu zbog toga može izmaći dio podataka.

Opseg – Govornik hrvatskoga na razini B2 u primanju ima dovoljan opseg rječnika i jezičnih struktura kako bi razumio raznolike vrste tekstova. Može razumjeti poruke izrečene ili napisane češćim sinonimičnim riječima ili uobičajenim gramatičkim strukturama, koje iskazuju ne samo denotativno značenje, nego i dodatna značenja. Razumije nekoliko različitih značenja čestih višeznačnih riječi ili frazema, razumije i tekstove pisane različitim registrima hrvatskoga standardnoga jezika.

Nadgledanost – U primanju se govornik hrvatskoga na razini B2 služi svjesnim znanjem te prikladnim strategijama kada je potrebno razlikovati dvosmislenosti. Znanje gramatike i rječnika, odnosno leksičkogramatičko znanje, zajedno s tesktualnim i pragmatičkim (funkcionalnim i sociolingvističkim) pomaže mu razumjeti opći smisao kada ne poznaje baš svaku riječ ili izraz.

1.4.2. Jezična proizvodnja

U govorenju ili pisanju inojezični se govornik na razini B2 može sporazumijevati dovoljno glatko i prikladno, tako da ga izvornojezični govornik može lako i bez posebnoga napora razumjeti, što mu omogućuje neusiljeno međudjelovanje s izvornim govornikom hrvatskoga. Može se učinkovito koristiti jezikom raspravljajući o velikom rasponu općih, akademskih i poslovnih tema ili tema vezanih za slobodno vrijeme, jasno označavajući odnose između pojedinih misli. Može komentirati i analizirati suprotstavljena gledišta i bitne tvrdnje. Može sročiti jasan i obavijestan tekst o velikomu broju tema te objasniti svoja stajališta o nekoj aktualnoj temi navodeći prednosti i nedostatke različitih mogućnosti. Može napraviti sažetak različitih činjeničnih i umjetničkih tekstova: rasprava, izvadaka iz

⁷ Najsvježiji popis udžbenika inojezičnoga hrvatskoga donosi A. Korajac u A. Grgić et al (2013), a kratak pregled razina pojedinih udžbenika Z. Jelaska (2009).

vijesti, intervjuja ili dokumentarnih emisija u kojima se iznose mišljenja, stavovi, osjećaji.

Opseg – Govornik hrvatskoga na razini B2 raspolaže dovoljno širokim rasponom rječnika i jezičnih struktura na hrvatskome da bi mogao, služeći se složenim rečenicama, dati jasan opis i izraziti svoje mišljenje o većini općih tema bez preočitoga traženja riječi ili izraza. Može se koristiti opisima i parafraziranjem kako bi prikrio nedostatke u rječniku ili jezičnim strukturama. Može se koristiti ograničenim brojem poveznih sredstava kako bi svoje izričaje povezao u jasan, dosljedan diskurs, pri čemu se previše ne primjećuje kako se mora ograničavati u onomu što želi reći.

Nadgledanost – Govornik hrvatskoga na razini B2 može svjesno nadgledati svoju proizvodnju kako bi ispravio zabune uslijed odstupanja ili propusta kad ih uoči, posebno ako jesu ili bi mogle biti uzrok nesporazuma. Može planirati što će reći u govoru ili pisanom tekstu te kako će to oblikovati u odnosu na moguću reakciju sugovornika. Može napraviti popis svojstvenih odstupanja kako bi ih ispravio.

Suvislost i povezanost iskaza – Govornik hrvatskoga na razini B2 može se služiti ograničenim brojem jezičnih sredstava da bi svoj pisani ili govoreni iskaz oblikovao kao jasan, suvisao tekst. Može se uspješno koristiti različitim poveznim sredstvima (veznicima i konektorima) kako bi jasno označio odnose između misli i dijelova teksta. Tijek mu je misli jasan, potvrđuje izneseno prikladnim sredstvima. U njegovu dužemu govornom izlaganju može se povremeno osjetiti mala nesigurnost, a povremeno se služi poštapalicama kada traži prikladan izraz.

1.4.3. Jezična točnost

Inojezični govornik hrvatskoga na razini B2 može jasno i točno opisivati ono što želi, može izražavati svojastajališta

i razvijati argumente. Može prirodno komunicirati održavajući prilično visok stupanj gramatičke točnosti. Ne pravi sustavna odstupanja koja bi mogla izazvati nesporazum. Dovoljno je ovladao leksikogramatikom, tj. može pravilno rabiti gramatičke strukture riječi koje zna, iako se mogu pojaviti povremeni previdi ili odstupanja. Može ispraviti većinu svojih propusta i odstupanja uslijed leksičkogramatičkih struktura koje nije posve usvojio, nego tek naučio. Katkada može doći do zamjene ili pogrešnoga izbora riječi u proizvodnji, no bez narušavanja ili onemogućavanja komunikacije. Usvojio je jasan, prirodan izgovor i intonaciju, iako se primjećuje da nije izvorni govornik. Može razlikovati hrvatsku intonaciju, glasove i udar koji razlikuju značenje i na temelju njih, posebno u primanju, razlučivati minimalne parove ili vrlo slične riječi i izraze. Može razlikovati značenje na temelju prepoznavanja fonoloških jedinica. Može se sporazumijevati s izvornim govornicima, a da ih pri tomu ne ometa u razumijevanju, ili bar ne htijući zabavlja, tj. od njih ne traži da se ponašaju drugačije nego što bi se ponašali s izvornim govornikom. Pravopis i interpunkcija prilično su dobri, posebno u slučajevima kad imaju važnu razlikovnu ili izražajnu ulogu, ali se može povremeno primijetiti utjecaj materinskoga jezika.

Opseg – Služeći se nekim složenim jezičnim strukturama, dovoljno bogatim i prikladnim rječnikom te različitim prikladnim gramatičkim strukturama, inojezični govornik hrvatskoga na razini B2 može jasno i točno pisati ili govoriti. U primanju ima i nešto širi raspon leksikogramatike nego u proizvodnji. Može komunicirati prirodno koristeći se razinom formalnosti koja odgovara situaciji. Može se koristiti dovoljno širokim rječnikom, složenim rečenicama te sredstvima za povezivanje teksta.

Nadgledanost – Govornik hrvatskoga na razini B2 može se primjereno izražavati u različitim situacijama. Znajući

da nije usvojio sve što je učio ili naučio, može svjesno nadgledati svoju govornu proizvodnju kako bi ispravio pogreške, ili spriječio zabune uslijed odstupanja ili propusta kad ih uoči, što redovito čini ako su uzrok nesporazuma. Može napraviti popis svojstvenih odstupanja kako bi ih ispravio. Sposoban je usredotočiti se na pojedine jezične jedinice u slušanju ili čitanju kada razumijevanje poruke ovisi samo o njima, kada se ne može zaključiti o značenju pomoću konteksta ili kako drugačije. Kada je to nužno, sposoban je pažljivo slušati kako bi čuo što je tko točno rekao. U čitanju je sposoban točno pročitati i razumjeti napisano.

2. OPISIVAČI ZA SVAKO PODRUČJE ISPITIVANJA

U ovom se poglavlju za svako od ispitivanih područja navode opći opisivači koji se mogu provjeravati ispitom INI B2. Najprije se kratko navodi što se na razini B2 očekuje da inojezični govornik u hrvatskome može primati i proizvoditi, a potom se navodi što se sve ispituje.

2.1. Opisivači za čitanje

Čitanje je tijekom pohađanja sveučilišne nastave bitna jezična djelatnost u izradi domaćih zadataka, pripremanju i sastavljanju seminarskih ili diplomskih radova, u čitanju stručne literature i učenju općenito, a usmjereno za kolokvije i ispite. Na samoj je nastavi brzo čitanje napisanih rečenica i tekstova (na ploči, na slikokazu, tj. prezentaciji, na uručku) jedna od vještina koja doprinosi boljem razumijevanju i zapamćivanju, pa je važna strategija u obrazovanju. U kolokvijima i pismenim ispitima, koji su redoviti oblici provjere znanja u najrazličitijim područjima, važno je da studenti dobro razumiju upute i postavljena pitanja kako bi pokazali svoje znanje.

2.1.1. Općenito o čitanju

Inojezični govornik na razini B2 može prilično samostalno čitati, prilagođavajući način i brzinu čitanja tekstu i svrsi čitanja, pri čemu se selektivno koristi priručnicima i pomoćnom literaturom. Ima velik rječnik koji može aktivirati pri čitanju, a poteškoće se mogu pojaviti s rjeđe korištenim frazemima.

Prema razini B2 u hrvatskome jeziku pristupnik može:

- prilično samostalno čitati razne tekstne vrste prilagođavajući način i brzinu čitanja tekstu i svrsi čitanja

- izdvojiti podatke, ideje i mišljenja iz stručnih izvora unutar vlastitoga područja interesa
- razumjeti članke i izvještaje koji se bave aktualnim problemima
- razumjeti tekstove, stručne i stavaralačke u kojima autor teksta izražava određena shvaćanja, gledišta i stavove
- razumjeti stručne članke i izvan područja vlastitoga interesa, a s poteškoćama one u kojima se pojavljuju rjeđi izrazi i pojmovi.

2.1.2. Što se ispituje?

Ovom se ispitnom cjelinom ispituje čitanje, odnosno vještina razumijevanja čitanoga teksta. Prema navedenim ishodima učenja, u ovoj ispitnoj cjelini ispita INI B2 provjeravat će se može li pristupnik:

- razumjeti kraće i dulje tekstove o običnim i bar donekle poznatim temama osobnoga, društvenoga ili obrazovnoga područja, posebno akademskoga, te osim sadržaja prepoznati stavove i mišljenja pisaca
- uočiti osnovni smisao izvještaja, rasprava i drugih oblika dobro strukturiranih akademskih, stručnih, novinskih i književnih tekstova
- razumjeti glavne misli sadržajno i jezično složenoga teksta o konkretnim i apstraktnim temama
- pronaći pojedine obavijesti u pisanomu tekstu
- detaljno razumjeti tekst kako bi shvatio implicitno značenje
- razumjeti određene leksičke ili strukturalne obrasce (njihovo pravo i preneseno značenje).

2.1.3. Opisivači za čitanje na hrvatskome jeziku obiju podrazina B2

Opisivači za pisanje podijeljeni su na dvije podrazine kako bi budući pristupnici mogli jednostavnije pratiti svoj napredak u ovladavanju hrvatskim.

Čitanje na razini B2.1 – Govornik na nižoj podrazini može, s određenim naporom, shvatiti velik dio onoga o čemu se piše (*razumijevanje teksta*). Može shvatiti bit izvještaja i drugih oblika sadržajno i jezično složenih akademskih ili stručnih tekstova (*razumijevanje stručnih i znanstvenih tekstova*). Može razumjeti većinu različitih obavijesnih tekstova, novinskih i jednostavnijih književnih ako su napisani standardnim jezikom te ako su teme uobičajene u društvenomu, poslovnomu ili akademskomu životu, pri tomu može odrediti piščevo raspoloženje, stav i sl. (*razumijevanje stajališta pisca teksta*). Može razumjeti obavijesti i poruke konkretnoga ili apstraktnoga sadržaja ako su iznesene standardnim jezikom (*razumijevanje obavijesti i uputa*).

Čitanje na razini B2.2 – Govornik na višoj podrazini može s relativnom lakoćom pratiti pisanu raspravu između izvornih govornika (*razumijevanje tekstova izvornih govornika*). Može shvatiti bit izvještaja i drugih oblika sadržajno i jezično složenih akademskih ili stručnih tekstova (*razumijevanje stručnih i znanstvenih tekstova*). Može razumjeti članke i kraće priče na standardnomu jeziku koje su uobičajene u društvenomu, poslovnomu ili akademskomu životu te osim sadržaja može prepoznati poglede i mišljenja govornika (*razumijevanje stajališta pisca teksta*). Može razumjeti obavijesti i poruke konkretnoga ili apstraktnoga sadržaja ako su iznesene standardnim jezikom (*razumijevanje obavijesti i uputa*).

2.2. Opisivači za pisanje

Pisanje je tijekom pohađanja sveučilišne nastave bitna jezična djelatnost u izradi domaćih zadataka, seminarskih radova, diplomskih radova. Na samoj je nastavi pisanje bilježaka jedna od vještina koja doprinosi boljemu razumijevanju i zapamćivanju, pa je pisanje bilježaka važna strategija u obrazovanju.

U kolokvijima i pismenim ispitima pisanje odgovora na postavljena pitanja ili pisanje esejskih tekstova na zadanu temu vrlo su česti oblici provjere znanja u najrazličitijim područjima, od tehničkih i prirodnih znanosti do društvenih i humanističkih.

2.2.1. Općenito o pisanju

Govornik hrvatskoga na razini B2 u pisanju čitko piše hrvatskim slovopisom, dopuštena su manja prijenosna ili razvojna odstupanja ili propusti koji ne dovode do nesporazuma. U pismu se služi pravopisno prikladnim jedinicama za tu razinu, kao što je pisanje velikih i malih slova u riječima i rečenicama. Zna glavna interpunkcijska pravila. Točno piše česte i stručne riječi koje poznaje.

Sposoban je sastaviti suvisao, cjeloviti, odnosno povezan tekst. Povezanost (*kohezija*) gramatičko je povezivanje površinske strukture teksta. Suvislost teksta (*koherencija*) znači smislenost teksta, odnosno utvrđivanje logičko-semantičkih koncepata i odnosa koji čine svijet teksta. Može proizvesti jasne i razumljive vezane tekstove standardnoga rasporeda teksta s ispravnom podjelom na odlomke.

Inojezični govornik hrvatskoga na razini B2 može:

- napisati sastavak ili izvještaj u kojemu sustavno razvija neku temu, navodi bitne argumente i pojedinosti koje podržavaju iznesena shvaćanja, objašnjava razloge za neko stajalište i protiv njega te navodi prednosti i nedostatke različitih rješenja i slično
- pisati duže tekstove u kojima izražava osjećaje, opisuje razne stvarne događaje, vlastite doživljaje i iskustva, izriče pretpostavke i mišljenja te daje komentare, kritičke osvrtne i slično
- sažeti podatke i argumente iz raznih izvora; pisati osvrt na knjigu, film ili predstavu

- dovoljno bogatim rječnikom pisati o temama iz područja vlastitoga interesa i o većini općih tema
- prikladno rabiti rječnik, premda katkada može doći do zamjene ili pogrešnoga izbora riječi, no bez većih poteškoća ili zastoja u komunikaciji
- dobro oblikovati razne tekstne vrste rabeći niz različitih konektora i druga sredstva za povezivanje teksta.

2.2.2. Što se ispituje?

Ovom se ispitnom cjelinom ispituje djelatnost pisanja, odnosno pisana proizvodnja. Kako bi i pristupnici i sveučilišta na kojima žele (nastaviti) studirati bili sigurni da im je poznavanje hrvatskoga u ovoj vještini dovoljno da bi pokazali svoje znanje predmeta, ispitom INI B2 provjeravat će se sposobnost pisanja dobro strukturiranoga teksta i teksta koji je usmjeren glavninom samo na sadržaj.

S obzirom na navedene ishode učenja, u ovoj ispitnoj cjelini ispituje se može li pristupnik:

- napisati tekst u kojemu sustavno razvija neku temu navodeći razloge za neko stajalište ili protiv njega, objašnjavajući prednosti i nedostatke različitih rješenja, naglašavajući bitne argumente i navodeći pojedinosti koje podržavaju iznesena shvaćanja uz uporabu prilično širokoga raspona rječnika i manje, nesustavne gramatičke pogreške.

2.2.3. Opisivači za pisanje na hrvatskome jeziku obiju podrazina B2

Opisivači za pisanje podijeljeni su na dvije podrazine kako bi budući pristupnici mogli jednostavnije pratiti svoj napredak u ovladavanju hrvatskim.

Pisanje na razini B2.1 – Govornik na nižoj podrazini može napisati jasan tekst o velikome broju tema s područja svojega interesa, prenoseći obavijesti i

navodeći razloge za neko stajalište i protiv njega. Može se koristiti opisima i preformulacijama kako bi prikrio nedostatke u rječniku ili strukturama. Može napisati jasne i suvise tekstove o nizu tema vezanih za vlastito područje interesa; može jasno izraziti značenje koje osobno pridaje određenim događajima; može napisati osvrt na knjigu, film ili predstavu (*stvaralačko pisanje*). Može napisati sastavak ili izvještaj u kojemu sustavno razvija neku temu, navodeći razloge za neko stajalište ili protiv njega, objašnjavajući prednosti i nedostatke različitih rješenja; može sažeti podatke i argumente iz raznih izvora (*izvještaji i sastavci*).

Pisanje na razini B2.2 – Govornik na višoj podrazini može pisati jasne, opširne tekstove o različitim temama s područja vlastitoga interesa sintetizirajući i vrednujući informacije i argumente iz nekoliko izvora. Može planirati što treba kazati i sredstva kojima će to postići vodeći brigu o dojmu koji će ostaviti na primatelja. Može pisati jasne, detaljne opise istinitih ili izmišljenih događaja i iskustava povezujući ideje u jasan, čitak tekst, poštujući konvencije odabranoga žanra (*stvaralačko pisanje*). Može napisati sastavak ili izvještaj u kojemu sustavno razvija neku temu, naglašavajući bitne argumente i navodeći pojedinosti koje podržavaju iznesena shvaćanja; može vrednovati različite zamisli ili rješenja nekoga problema (*izvještaji i sastavci*).

2.3. Opisivači za slušanje

Slušanje je tijekom pohađanja sveučilišne nastave bitna jezična djelatnosti u nastavi jer se (gotovo) sva predavanja primaju slušanjem. Nužno je slušajući razumjeti što sveučilišni nastavnik predaje ili što drugi studenti govore kada na hrvatskome jeziku izlažu svoje radove, kada postavljaju pitanja i slično. Slušanje je važno i na usmenim ispitima u kojima se pitanja postavljaju samo glasom, a može biti i važno na pisanim ispitima kada

nastavnici daju ili čitaju upute.

2.3.1. Općenito o slušanju

Prema razini B2 od pristupnika se očekuje da može, ako se govori standardnim jezikom, uživo ili putem medija:

- razumjeti duže govore o poznatim i nepoznatim temama osobnoga, društvenoga ili obrazovnoga područja, posebno akademskoga te osim sadržaja prepoznati stavove i mišljenja govornika
- shvatiti bit predavanja, izlaganja, izvještaja i drugih oblika sadržajno i jezično složenih, ali dobro strukturiranih akademskih ili stručnih nastupa
- razumjeti glavne misli tematski i jezično zahtjevnoga govora o konkretnim i apstraktnim temama
- razumjeti uobičajeno brzo izgovorene obavijesti i poruke unatoč pozadinskoj buci
- s relativnom lakoćom pratiti živu raspravu između izvornih govornika o različitim temama
- shvatiti jezik kojim su držana predavanja i tehničke rasprave iz vlastitoga stručnoga područja
- može pratiti dulji govor i složenu argumentaciju ako mu je tema bar donekle poznata i ako je struktura izlaganja jasno označena.

Njegovu sposobnost razumijevanja hrvatskoga mogu otežati samo velika pozadinska buka, neprimjerena struktura govora ili korištenje idiomatskih izraza, ili pak neka uskostručna tema sa svojstvenim rječnikom. Može se koristiti nizom strategija da bi postigao razumijevanje, uključivši slušanje da bi shvatio osnovne misli, te provjeravanje razumijevanja pomoću kontekstualnih signala.

2.3.2. Što se ispituje?

Ovom se ispitnom cjelinom ispituje vještina slušanja. S obzirom na navedene ishode učenja, u ovoj će se ispitnoj cjelini ispita INI B2 provjeriti može li pris-

tupnik razumjeti opće poruke, glavne misli i posebne obavijesti tekstova o poznatim i nepoznatim temama koje se obično susreću u osobnome, društvenome ili obrazovnome području izrečene na standardnome jeziku. Među različitim vrstama tekstova odabrani su predavanja, izlaganja i izvještaji; razgovori i rasprave; obavijesti, izjave i poruke konkretnoga ili apstraktnoga sadržaja.

2.3.3. Opisivači za slušanje na hrvatskome jeziku obiju podrazina B2

Opisivači za slušanje podijeljeni su na dvije podrazine kako bi budući pristupnici mogli jednostavnije pratiti svoj napredak u ovladavanju hrvatskim.

Slušanje na razini B2.1 – Govornik na nižoj podrazini može, s određenim naporom, shvatiti velik dio onoga o čemu se govori u njegovoj nazočnosti, ali mu može biti teško učinkovito sudjelovati u raspravi s nekoliko izvornih govornika koji ni na koji način ne prilagođuju svoj govor (*razumijevanje razgovora izvornih govornika*). Može razumjeti većinu informativnih, dokumentarnih emisija na radiju ili televiziji te većinu dramskih emisija, filmova, voditeljskih govornih emisija i drugih snimljenih ili emitiranih materijala ako su izneseni standardnim jezikom te ako su teme uobičajene u društvenomu, poslovnomu ili akademskomu životu, pri tomu može odrediti govornikovo raspoloženje, ton i sl. (*slušanje snimaka medija i snimanja*). Može shvatiti bit predavanja, izlaganja, izvještaja i drugih oblika sadržajno i jezično složenih akademskih ili stručnih nastupa (*slušanje iz publike*). Može razumjeti obavijesti i poruke konkretnoga ili apstraktnoga sadržaja ako su iznesene standardnim jezikom i uobičajenom brzinom (*slušanje obavijesti i uputa*).

Slušanje na razini B2.2 – Govornik na višoj podrazini može s relativnom lakoćom pratiti živu raspravu između

izvornih govornika (*razumijevanje razgovora izvornih govornika*). Može razumjeti snimke na standardnomu jeziku koje su uobičajene u društvenomu, poslovnomu ili akademskomu životu te osim sadržaja može prepoznati poglede i mišljenja govornika (*slušanje snimaka medija i snimanja*). Može shvatiti bit predavanja, izlaganja, izvještaja i drugih oblika sadržajno i jezično složenih akademskih ili stručnih nastupa (*slušanje iz publike*). Može razumjeti obavijesti i poruke konkretnoga ili apstraktnoga sadržaja ako su iznesene standardnim jezikom i uobičajenom brzinom (*slušanje obavijesti i uputa*).

2.4. Opisivači za jezičnu točnost

Riječi i strukture u kojima se one pojavljuju u svakomu jeziku služe za iskazivanje značenja. Tijekom ovladavanja inim jezikom govornici prolaze različitim razvojnim stupnjevima u kojima govore međujezikom: proizvode odstupanja (očekivane i neizbježne pogreške u odnosu na ciljani jezik uglavnom uzrokovane razvojnim⁸ i prijenosnim obilježjima). Isto tako zbog zahtjevnosti služenja inim jezikom katkada češće čine propuste u svojoj proizvodnji (slučajne, povremene pogreške uglavnom zbog afektivnih razloga)⁹. Iako su odstupanja ne samo očekivana, nego i nužna pojava u inojezičnome razvoju, teži se njihovu smanjivanju ili uklanjanju. Tomu služi izravno poučavanje i učenje. Naime, nedovoljna ovladanost pojedinim jezičnim jedinicama (poput izraza riječi u pisanju ili u govoru, izgovora glasova) može dovesti do različitih teškoća u sporazumijevanju.

⁸ O prijenosnim odstupanjima vidi npr. Ž. Macan, Z. Kolaković (2008), koje su promotrile i odstupanja njemačkih govornika na višoj godini.

⁹ O različitim propustima kao pokazateljima jezične obrade vidi npr. Z. Jelaska (2010).

Poteškoće mogu biti:

- društvene (poput dojma o nedovoljnoj obrazovanosti ili stručnosti govornika)
- izražajne (poput dojma neozbiljnosti ili duhovitosti, što uopće nije govornikova namjera)
- afektivne (poput zamora ili nestrpljivosti izvornih govornika)
- spoznajne (poput nerazumijevanja pojedinosti ili čak značenja cijeloga diskursa).

Istraživanja u različitim jezicima, pa tako i u hrvatskome, pokazuju toleranciju izvornih govornika prema izgovoru inojezičnih govornika u privatnome sporazumijevanju i u neformalnim situacijama. Međutim, u javnomu sporazumijevanju izvorni govornici pokazuju visoku kritičnost, posebno prema nekim zanimanjima, primjerice nastavnicima¹⁰.

Kako razina B2 pripada tzv. srednjim razinama u jezičnomu razvoju, višoj od početne, ali nižoj od napredne, na njoj se mogu očekivati neka odstupanja jer se hrvatski jezik još razvija. Ako izvorni govornici mogu dobro razumjeti ne samo što pristupnik govori, nego i što želi istaknuti, kakav je njegov osobni stavi itd., ni poneke pogreške neće onemogućiti pristupniku da prikupi dovoljan broj bodova za uspješno polaganje ispita.

Jezična točnost očituje se u svim jezičnim djelatnostima, pa se neizravno ispituje u svim dijelovima ispita. Jasno, ona se lakše uočava u proizvodnim djelatnostima (u pisanju i govorenju), manje u prijamnim (obično se u slušanju i čitanju pogreške rjeđe uočavaju, posebno sitne). Međutim, u ovomu dijelu ispita INI B2 jezična se točnost izravno ispituje. Stoga se u njemu bodovi mogu ostvariti samo ako se točno odgovori, pristupnici se

¹⁰ Više u I. Šafatić, A. Čalušić, V. Mildner (2006), I. Banković-Mandić (2012). Slično se pokazalo i u njihovu odnosu prema nestandardnim idiomima izvornih govornika (v. Mildner 2009), posebno nastavnicima ili liječnicima.

trebaju usmjeriti poglavito na nju, za razliku od ostalih dijelova ispita INI B2.

2.4.1. Općenito o jezičnoj točnosti

Govornik hrvatskoga na razini B2 pokazuje da može održavati prilično visok stupanj gramatičke točnosti. Od pristupnika se očekuje da može:

- razlikovati značenje na temelju prepoznavanja leksičkogramatičkih jedinica
- u primanju prepoznavati razlikovne fonološke jedinice, posebno kada samo o njima ovisi sporazumijevanje
- pravilno rabiti gramatičke strukture, tek s povremenim previdima ili odstupanjima, posebno u strukturi rečenice
- ispraviti većinu svojih propusta uslijed nadgledane proizvodnje ili primanja
- (dulje) govoriti ili pisati samo sa sporadičnim odstupanjima, ali koja ne izazivaju nesporazum.

2.4.2. Što se ispituje?

S obzirom na navedene ishode učenja, u ovoj se ispitanjnoj cjelini ispituje ima li pristupnik dovoljan opseg gramatičkih struktura, koliko točno vlada hrvatskim s obzirom na razinu B2. Za to je potrebno da bude sposoban nadgledati svoju proizvodnju i ispravljati ono što je naučio, ali još nije posve usvojio.

2.4.3. Opisivači za jezičnu točnost na razini B2

Govornik hrvatskoga na razini B2 služi se fonološkim sustavom hrvatskoga jezika u primanju i proizvodnji; u stanju je slušajući prepoznavati glasove i intonacijska obilježja koja razlikuju značenje riječi ili rečenica, od naglasaka udar, i na temelju njih razlikovati i vrlo slične riječi i izraze (**fonološka točnost**).

U pisanju čitko piše hrvatskim slovopisom, točno piše

dijakritičke znakove; služi se pravopisno prikladnim jedinicama za tu razinu, kao što je pisanje velikih i malih slova u riječima i rečenicama, posebno u nazivima; zna glavna interpunkcijska pravila, posebno ona koja su povezana s ulogom jezičnih jedinica: nabranjem, dodavanjem, navođenjem, isticanjem; točno piše česte riječi koje poznaje, uključujući i kratice koje poznaje u kosim padežima (*pravopisna točnost*). Ovladao je glagolskim oblicima i vremenima, redom riječi i sročnošću; može se prikladno služiti zamjenicama, zamjenjujući samoznačne riječi njima i ispravno ih redajući u rečenice (*sintaksna točnost*). Ovladao je sklonidbom, stupnjevanjem i sprežanjem; prepoznaje i sposoban je odabrati glagole pravilnoga vida koje poznaje, što znači da je ovladao leksikogramatikom (*leksička i morfološka točnost*).

2.5. Opisivači za govorenje

Govorenje je tijekom pohađanja sveučilišne nastave bitna jezična djelatnost na seminarima i vježbama kada se od studenata očekuje da se javljaju, postavljaju pitanja, odgovaraju. Velik broj predmeta na hrvatskim sveučilištima usmenim ispitima provjerava obrazovne ishode, što studente iz nekih drugih sredina može iznenaditi. U kratkim pitanjima, usmenim kolokvijima i ispitima odgovaranje na postavljena pitanja vrlo je čest oblik provjere znanja u najrazličitijim područjima, posebno društvenomu i humanističkomu, ali i prirodnomu i ostalima.

2.5.1. Općenito o govorenju

Govornik hrvatskoga na razini B2 govori razgovijetno i razumljivo. Može jasno, glatko i sustavno izlagati o složenim temama uz primjereno isticanje bitnih elemenata i važnih popratnih detalja. Služi se fonološkim sustavom hrvatskoga jezika, iako su

dopuštena rjeđa prijenosna odstupanja ili propusti u glasovima i intonaciji koja ne dovode do nesporazuma. Ako katkada nejasno ili netočno izgovori pojedini glas ili riječ, odnosno intonacijsku cjelinu, govornik se obično sam ispravlja, tako da ne dolazi do narušavanja ili prekida komunikacije. Može neusiljeno razgovarati, tj. normalno međudjelovati s izvornim govornikom tako da razgovor nikomu ne bude naporan jer se može prilagoditi promjenama teme, stila ili načina govora koji se obično pojavljuje u razgovoru. Rječnički nedostaci mogu uzrokovati da zastajkuje tražeći prave izraze (duža su zastajkivanja rijetka) ili da parafrazira, čime može katkada proizvoditi izreke različitoga stila. Može prilično dugo govoriti ujednačenim tempom ili ga mijenjati prema temi i okolnostima.

U razgovoru o poznatim i nepoznatim temama koje su uobičajene u društvenome ili akademskome životu, ili temama iz područja koje ga zanima, može iznositi svoje stavove i mišljenja. Može izlagati jasno i sustavno, isticati bitne elemente, popratne detalje. Može se služiti opisima i inačicama s prilično visokim stupnjem gramatičke točnosti. Može se služiti uobičajenim strategijama kako bi dobio na vremenu da oblikuje svoj govor bez gubljenja riječi.

Od pristupnika se očekuje da može:

- razgovarati o poznatim i nepoznatim temama koje se obično susreću u osobnome, društvenome, obrazovnome ili poslovnome području
- iznijeti glavne misli tematski i jezično zahtjevnoga govora o konkretnim i apstraktnim temama
- iznijeti obavijesti i poruke konkretnoga ili apstraktnoga sadržaja uobičajenom brzinom
- izložiti bit predavanja, izlaganja, izvještaja i drugih oblika sadržajno i jezično složenih, ali dobro strukturiranih akademskih ili stručnih nastupa
- s relativnom lakoćom sudjelovati u živoj raspravi između izvornih govornika ako govore standardnim

jezikom

- govoriti jasno i razgovijetno služeći se fonološkim sustavom hrvatskoga jezika, iako su dopuštena manja prijenosna odstupanja koja ne dovode do nesporazuma.

2.5.2. Što se ispituje?

Ovom se ispitnom cjelinom ispituje vještina govorenja, koja uključuje govor i razgovor. S obzirom na navedene ishode učenja, u ovoj se ispitnoj cjelini ispituje može li pristupnik izreći *opće poruke, glavne misli i pojedinačne podatke* o poznatim i nepoznatim temama koje se obično susreću u osobnome, društvenome ili obrazovnome području na standardnome jeziku u razgovoru ili raspravi, u izlaganju i odgovaranju. Očekuje se da održi kratko izlaganje (oko 1,5 minute) o zadanoj temi, da kratko razgovara s ispitivačima i da na temelju postavljenoga zadatka odgovara na pitanja u skladu sa smjernicama koje su mu dane.

2.5.3. Opisivači za govorenje na hrvatskome jeziku obiju podrazina B2

Opisivači za govorenje podijeljeni su na dvije podrazine kako bi budući pristupnici mogli jednostavnije pratiti svoj napredak u ovladavanju hrvatskim.

Opisivači za govor na razini B2.1 – Govornik na nižoj razini B2 može izlagati jasno i potanko o velikom rasponu tema iz područja vlastitoga interesa (*opis iskustva*). Može sustavno razviti i obrazlagati svoja stajališta dodatnim elementima i odgovarajućim primjerima; povezati niz argumenata u logičan misaoni slijed; iznijeti svoje mišljenje o nekom aktualnom problemu navodeći prednosti i nedostatke (*opis činjenica*). Može prilično jasno, tečno i spontano objaviti podatke o većini općih tema, a da ne izazove napetost ili nelagodu slušatelja (*javne objave*). Može održati jasan, pripremljen

govor navodeći razloge za neko stajalište i protiv njega te navodeći prednosti i nedostatke mogućih rješenja (*obraćanje publici*).

Opisivači za govor na razini B2.2 – Govornik na višoj podrazini može jasno i sustavno izlagati o složenim temama uz primjereno isticanje bitnoga i važnih popratnih pojedinosti. Može naglasiti osobno značenje koje pridaje događajima i iskustvima te jasno iznijeti svoja stajališta podupirući ih odgovarajućim objašnjenjima i argumentima, navoditi prednosti i nedostatke različitih mogućnosti (*opis iskustva*). Može održati jasan, pripremljen govor naglašavajući bitno i upotpunjavajući ga odgovarajućim popratnim pojedinostima; može se spontano udaljiti od pripremljenoga teksta i nadovezati se na zanimljiva pitanja iz publike, često pokazujući izuzetnu glatkoću i lakoću izražavanja (*obraćanje publici*).

Opisivači za razgovor na razini B2 – Govornik hrvatskoga na razini B2 može prilično glatko i neusiljeno odgovarati na niz pitanja o temi bez većega napora, objasniti što želi isticanjem suprotnosti (razlozi za nešto i protiv nečega, prednosti i nedostatci). Može postaviti dodatna pitanja da bi provjerio je li dobro razumio što je govornik htio reći te da bi mu se objasnili nejasni dijelovi. Može ispraviti svoje propuste ili odstupanja ako su uzrok nesporazuma. Može potpuno razumjeti što mu se govori standardnim jezikom, čak i u bučnomu okružju. Može izraziti razne stupnjeve osjećaja te jasno pokazati što je njemu osobito važno u pojedinom događaju ili doživljaju. Može započinjati razgovor, uzimati i prepuštati riječ u pravo vrijeme, a kad je potrebno, može i zaključiti razgovor, premda ne uvijek najspretnije. Može podržati raspravu o poznatim temama pokazujući da razumije sugovornika, pozivajući druge da nešto kažu i slično. Može se izražavati glatko, prirodno i učinkovito, može potpuno razumjeti što mu se govori standardnim jezikom i u bučnoj okolini.

3. OPIS ISPITNIH CJELINA

Ispit iz poznavanja hrvatskoga jezika INI B2 sastoji se od pet ispitnih cjelina. Prvom cjelinom ispituje se ovladanost čitanjem, drugom ovladanost pisanjem, trećom ovladanost slušanjem, četvrtom ovladanost jezičnom točnošću, a petom ovladanost govorenjem. U tekstu koji slijedi opisana je svaka ispitna cjelina.

3.1. Ispitna cjelina čitanja

Ispitna cjelina *Čitanje* sastoji se od tri različita teksta popraćena skupinom zadataka. Opis ove ispitne cjeline prikazan je u Tablici 1. Za ispitivane podvještine navedene su vrste tekstova koji će se ispitivati i kakvi su zadatci vezani uz te tekstove. Uz svaki se tekst mogu pojaviti sve ili samo neke od navedenih vrsta zadataka. Tekstovi sadrže najviše 800 riječi.

Tablica 1. Opis ispitne cjeline Čitanje

ISPITIVANE PODVJEŠTINE	VRSTE ZADATAKA	VRSTE TEKSTOVA
Razumijevanje opće poruke, tj. glavne misli, razumijevanje implicitnoga značenja, razumijevanje posebnih informacija, detaljno razumijevanje teksta.	Zadatci povezivanja, zadatci višestrukoga izbora, zadatci dopunjavanja.	Članak, kratka priča izvještaj, izlaganje, predavanje, rasprava, udžbenički tekst.

3.2. Ispitna cjelina pisanja

Ispitna cjelina *Pisanje* sastoji se od dva zadatka. Jedan je esej, a drugi pisani odgovor, za oba su ponuđene smjernice. Opis ove ispitne cjeline prikazan je u Tablici 2.

U prvomu zadatku pristupnici moraju napisati esej na zadanu temu. **Esej** treba imati oko 220 riječi, dopušteni je raspon od 200 do 240 riječi. Kod njega će se osim izvršenja zadatka, opsega i točnosti leksičko-strukturalnih obrazaca provjeravati i suvislost i povezanost teksta.

Produženi odgovor treba imati oko 110 riječi, dopušteni je raspon od 90 do 130 riječi. Kod njega neće biti procjenjivana opća struktura teksta, najvažnije je dobro izvršenje zadatka te jasan i razumljiv sadržaj.

Tablica 2. Opis ispitne cjeline Pisanje

ISPITIVANE PODVJEŠTINE	VRSTE ZADATAKA	VRSTE TEKSTOVA
Ispunjenje zadatka, prikladan opseg i točnost leksičko-strukturnih obrazaca, suvislost i povezanost teksta.	Sastavljanje strukturiranoga teksta na temelju smjernica (oko 220 riječi).	Esej.
Ispunjenje zadatka, prikladan opseg i točnost leksičko-strukturnih obrazaca.	Usporedba dvaju različitih izvora (oko 110 riječi).	Produženi odgovor.

3.3. Ispitna cjelina slušanja

Ispitna cjelina Slušanje sastoji se od triju skupina zadataka vezanih uz tri različita slušana teksta. Opis ove ispitne cjeline prikazan je u Tablici 3. Za ispitivane podvještine navedeno je na kojoj će se vrsti tekstoza ispitivati i kakvi su zadatci vezani uz te tekstove. Uz svaki se tekst mogu pojaviti sve ili samo neke od navedenih vrsta zadataka.

Tablica 3. Opis ispitne cjeline Slušanje

ISPITIVANE PODVJEŠTINE	VRSTE ZADATAKA	VRSTE TEKSTOVA
Razumijevanje opće poruke, tj. osnovnoga smisla, detaljno razumijevanje teksta (suvislost i povezanost), razumijevanje implicitnoga značenja, razumijevanje posebnih informacija.	Zadatci povezivanja, zadatci višestrukoga izbora, zadatci dopunjavanja.	Kratka priča, razgovor, izvještaj, rasprava, izjave, predavanje.

3.4. Ispitna cjelina jezične točnosti

Ispitna cjelina *Jezična točnost* sastoji od četiri skupine zadataka kojima se provjerava ovladanost pojedinim gramatičkim i pravopisnim znanjima. Jedna je ovladanost *fonologijom*, odnosi se na glasove koji imaju razlikovnu ulogu (foneme); naglaske (mjesto ili udar – čije postojanje ili izostanak pokazuju jesu li izgovorene dvije riječi ili jedna, dok duljina može poslužiti kao pomoćno obilježje) i intonaciju. Druga je ovladanost *pravopisom*, odnosi se na velika i mala slova na početku riječi, interpunkciju, dijakritičke znakove, pisanje kratica u sklonidbi. Treća je ovladanost *sintaksom*, odnosi se na red riječi (posebno nenaglasnica), sročnost, slaganje i uporabu glagolskih vremena, uporabu veznika i prijedloga te složenost rečenica). Četvrta je ovladanost *morfologijom* (padeži, broj, rod, glagolski oblici, vid), *leksikom* (prikladne riječi, gramatički ili pragmatički). Njome se izravno ispituje odabir riječi i uporaba prikladnih morfoloških obrazaca, što je kod glagolskoga vida isprepletano. Iako se ovladanost nekima

od tih vještina ispituje i drugim dijelovima ispita, u ovom se dijelu svjesno usmjerava samo na pojedinu od njih. Opis ispitne cjeline *Jezična točnost* prikazan je u Tablici 4. Uz svake se tekstove mogu pojaviti sve ili samo neke od navedenih vrsta zadataka.

Tablica 4. Opis ispitne cjeline Jezična točnost

DIO	ISPITIVANE PODVJEŠTINE	VRSTE ZADATAKA	VRSTE TEKSTOVA
1.	Razaznavanje fonoloških jedinica (glasovnih, naglasnih, intonacijskih).	Zadatci alternativnoga izbora, zadatci višestrukoga izbora, zadatci dopunjavanja, zadatci povezivanja.	Izgovorene rečenice.
2.	Poznavanje pravopisnih pravila.	Zadatci višestrukoga izbora, zadatci dopunjavanja, zadatci povezivanja.	Rečenice, sintagme, priče, članci.
3.	Uporaba prikladnih sintaktičkih obrazaca.	Zadatci višestrukoga izbora, zadatci dopunjavanja, zadatci povezivanja.	Rečenice, priče, članci.
4.	Uporaba prikladnih morfoloških obrazaca.	Zadatci višestrukoga izbora, zadatci dopunjavanja, zadatci povezivanja.	Rečenice, priče, članci.

3.5. Ispitna cjelina govorenja

Ova se ispitna cjelina sastoji od dvije vrste zadataka kojima se ispituje govor i razgovor. Opis ispitne cjeline *Govorenje* prikazan je u Tablici 5.

Jednim se zadatkom ispituje sposobnost razgovora. U razgovoru s ispitivačem pristupnik će odgovarati na pitanja, koja su unaprijed pripremljena, na temelju crteža, slike, tablica, grafikona i slično. Razgovor s ispitivačem može trajati najviše 3 minute. Pristupnik se može pripremati za ovaj zadatak 1 minutu.

Drugim se zadatkom ispituje sposobnost govora. Pristupnik treba održati kratko izlaganje o predloženoj temi, i to oko 1,5 minuta. Dopušten je raspon od 1 do 2 minute. Kad dobije temu, pristupnik se može pripremiti za govor, za što su mu na raspolaganju 1 do 2 minute.

Tablica 5. Opis ispitne cjeline Govorenje

ISPITIVANE PODVJEŠTINE	VRSTE ZADATAKA	VRSTE TEKSTOVA
Ispunjenje zadatka, prikladan opseg i točnost leksičko-strukturalnih obrazaca.	Razgovor s ocjenjivačem (ukupno oko 3 minute).	Razgovor.
Ispunjenje zadatka, prikladan opseg i točnost leksičko-strukturalnih obrazaca, suvislost i povezanost teksta.	Sastavljanje strukturiranoga govora na temelju smjernica (oko 1,5 minutu).	Govor.

4. TEHNIČKI OPIS ISPITA

Ispit se sastoji od pet dijelova koji se polažu jedan za drugim, ali sa stankama između svakoga dijela. Najprije se polaže ispit iz cjeline *Čitanje*, potom ispit iz cjeline *Pisanje*, pa ispit iz cjeline *Slušanje*. Ispit iz cjeline *Jezična točnost* polaže se četvrti, i to tako da je prvi njegov dio napravljen na temelju slušanja, a ostali na temelju pisanih zadataka. Ispit iz cjeline *Govorenje*, koja se sastoji od govora koji pristupnik treba izložiti i razgovora s ispitivačem na temelju predloška, polaže se na kraju.

4.1. Trajanje ispita

Ispit INI B2 ukupno traje 210 minuta. Jasno, toliko bi trajao ako bi se polagalo svih pet dijelova bez stanki.

Za ispitnu cjelinu <i>Čitanje</i> predviđeno je	60 minuta.
Za ispitnu cjelinu <i>Pisanje</i> predviđeno je	75 minuta.
Za ispitnu cjelinu <i>Slušanje</i> predviđeno je	30 minuta.
Za ispitnu cjelinu <i>Jezična točnost</i> predviđeno je	30 minuta.
Za ispitnu cjelinu <i>Govorenje</i> predviđeno je	15 minuta ¹¹ .

4.2. Izgled ispita i način rješavanja

Pristupnici za pojedine dijelove ispita dobivaju komplete u kojima se nalaze ispitne knjižice, listovi za odgovore, listovi za ocjenjivače te listovi za koncept, ovisno o tomu koja se jezična djelatnost ispituje. Komplet je ukupno pet. U prvomu su ispitnomu kompletu tekstovi i zadatci kojima se ispituje ovladanost čitanjem, a u drugomu su ispitnomu kompletu zadatak eseja te zadatak usporedbe kojima se provjerava ovladanost pisanjem i list za čistopis. U trećemu su ispitnomu kompletu zadatci kojima se ispituje ovladanost slušanjem, a u četvrtomu tekstovi i zadatci kojima se ispituje koliko je točno pristupnik ovladao jezičnim strukturama: fonologijom, morfologijom s

¹¹ Ako se iz praktičnih razloga, primjerice prevelikoga broja kandidata, ne bude provodila ispitna cjelina Govorenje, ispit će biti toliko kraći.

leksikom, sintaksom i pravopisom. U petomu su kompletu zadatci kojima se ispituje vještina govora.

Od pristupnika se očekuje da pažljivo pročita upute koje će slijediti tijekom rješavanja ispita. Čitanje ovih uputa bitno je jer je u njima naznačen i način označavanja, odnosno upisivanja točnih odgovora. U uputama su označeni i načini kako ispitanik može popraviti svoj odgovor ako ga je pogrešno upisao.

4.2.1. Ispitivanje čitanja

U prvomu ispitnomu kompletu, namijenjenomu za ispitivanje čitanja, nalazi se ispitna knjižica, listovi za odgovore te listovi za ocjenjivače. Zadatke povezivanja i zadatke višestrukoga izbora pristupnici rješavaju označavanjem slova točnih odgovora među ponuđenima. Slova točnih odgovora označuju se znakom X. Ako u zadacima gdje se traži jedan odgovor pristupnik obilježi više od jednoga odgovora, zadatak će se bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to što je među označenima i točan odgovor. Zadatke dopunjavanja u ispitnoj cjelini *Čitanje* pristupnici rješavaju upisivanjem riječi na predviđeno mjesto. U uputama je točno naznačeno gdje treba upisivati odgovore pa je potrebno paziti na to. Prostor s naznačenim brojem bodova popunjava ocjenjivač.

4.2.2. Ispitivanje pisanja

U drugomu ispitnomu kompletu, namijenjenomu za ispitivanje pisanja, nalazi se ispitna knjižica, listovi za odgovore, listovi za ocjenjivače, list za čistopis te listovi za koncept. Tijekom rješavanja zadatka eseja i zadatka usporedbe u ispitnoj cjelini *Pisanje* pristupnici mogu upotrebljavati list za koncept, ali se vrednuje samo onaj tekst koji je na listu za čistopis. U uputama je točno naznačeno gdje treba upisivati odgovore pa je potrebno paziti na to.

4.2.3. Ispitivanje slušanja

U trećemu ispitnomu kompletu, namijenjenomu za ispitivanje slušanja, nalazi se ispitna knjižica, listovi za odgovore, listovi za ocjenjivače te list za bilješke. Od pristupnika se očekuje da pažljivo poslušaju upute koje će slijediti tijekom rješavanja ispita. Čitanje ovih uputa bitno je jer je u njima naznačen i način označavanja točnih odgovora.

Kada ispitivač pročita upute pristupnicima, pušta snimku. Snimka je napravljena tako da je njom predviđeno ponavljanje tekstova te stanke za čitanje i rješavanje zadataka. Pristupnici stoga trebaju pažljivo slušati upute na snimci. Svaki se tekst sluša dvaput. Prije svakoga zadatka pristupnici imaju stanku kako bi pročitali pitanja prije slušanja.

Dok slušaju, pristupnici pišu odgovore u ispitnu knjižicu, a na kraju imaju 5 minuta da ih prepišu na list za odgovore. Zadatke povezivanja i zadatke višestrukoga izbora u ispitnoj cjelini *Slušanje* pristupnici rješavaju označavanjem slova točnih odgovora među ponuđenima. Slova točnih odgovora označuju se znakom X. Ako u zadacima pristupnik označi više od jednoga odgovora, zadatak će se bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to što je među označenima i točan odgovor. Zadatke nadopunjavanja pristupnici čitko pišu u predviđen prostor. U uputama je točno naznačeno gdje treba upisivati odgovore pa je potrebno paziti na to.

4.2.4. Ispitivanje jezične točnosti

U četvrtomu ispitnomu kompletu namijenjenomu za ispitivanje ovladanosti rječnikom i gramatičkim strukturama, tj. jezične točnosti, nalaze se ispitna knjižica, listovi za odgovore, listovi za ispitivače te list za bilješke. Prvo se rješavaju slušni zadatci. Kada ispitivač pročita upute pristupnicima, pušta snimku. Snimka je napravljena tako da je njom predviđeno ponavljanje rečenica

te vrlo kratke stanke za čitanje i rješavanje zadataka. Svaka se rečenica sluša dvaput. Ostale zadatke pristupnici dobivaju u pisanom obliku. U uputama je točno naznačeno gdje treba upisivati odgovore pa je potrebno paziti na to.

4.2.5. Ispitivanje govorenja

U petomu ispitnomu kompletu namijenjenomu ispitivanju govorenja, nalaze se ispitna knjižica, list za bilješke i koncept te list za ocjenjivače. Od pristupnika se očekuje da pažljivo poslušaju upute.

Ispitivač pročita upute pristupnicima. Postavi im nekoliko jednostavnih pitanja radi ugodnijega međudjelovanja i kako bi se pristupnicima smanjio strah. Prvo im daje materijal koji će pristupnicima poslužiti za zadatak usporedbe. Ispitanici imaju 1 minutu za pripremu i potom odgovaraju na pitanja. Razgovor traje najviše 3 minute.

Potom ispitivač daje pristupniku temu za govor. Ispitanici imaju 1 do 2 minute vremena za pripremu govora, pri čemu mogu napraviti i bilješke. Potom održe govor o odabranoj temi u trajanju od 1,5 minute (dopušten je raspon od 1 do 2 minute). Cijeli razgovor i govor mogu biti snimani.

4.3. Pribor

Tijekom pisanja svih dijelova ispita INI B2 dopuštena je uporaba samo kemijske olovke kojom se piše plavom ili crnom bojom. Tijekom svih dijelova ispita pristupnicima nije dopušteno upotrebljavati rječnik.

5. PROCJENJIVANJE ISPITA

U ispitu se provjeravaju postignuća u zadacima (poput cjelovitosti u eseju, razvijanja teme, pronalaženja odgovora u tekstu) i jezična sposobnost (poput raspona rječnika, nadgledanosti proizvodnje, glatkoće govora). Svaka od pet cjelina ispita nosi jednak udio u procjenjivanju, tj. 20 %.

Neki se kriteriji pojavljuju u većini ili svim ispitnim cjelinama, drugi samo u nekim cjelinama ili njihovim dijelovima. Njihova su povremena odstupanja ili proputi u dijelovima ispita INI B2 kojima se provjeravaju čitanje, pisanje, slušanje i govorenje neće smatrati presudnim ako oni (bitno) ne djeluju na njihovu sposobnost sporazumijevanja pa ih procjenjivači neće (bitno) lošije procjenjivati. Ako izvorni govornici mogu dobro razumjeti ne samo što pristupnik kazuje u pisanome ili govorenome dijelu ispita, nego i što želi istaknuti, kakav je njegov osobni stav itd., a u tome se služi jasnim, razumljivim jezikom, ni poneke pogreške neće onemogućiti pristupniku da prikupi dovoljan broj bodova za uspješno polaganje ispita. Jedino će se u cjelini koja je usmjerena na točnu uporabu jezika bodovi dobivati samo za točne odgovore.

5.1. Pregled pojedinačnih kriterija

5.1.1. Izvršenje zadatka

Kriterij *Izvršenje zadatka* odgovara na pitanje je li pristupnik obavio zadatak. U zadacima u kojima se propisuje broj riječi ili duljina odgovora pridržavanje zadanih okvira smatra se bitnim elementom. U odnosu na zadani broj riječi ili duljinu govora dopušteno je odstupanje od 10 %.

U prijamnim vještinama, **slušanju** i **čitanju**, izvršenje zadatka odnosi se na razumijevanje teksta općenito

i pojedinih informacija. U proizvodnim vještinama, **govorenju** i **pisanju**, izvršenje zadatka odnosi se na poštivanje smjernica pa će se provjeravati koliko je na njih odgovoreno.

Izvršenje zadatka u eseju i govoru pretpostavlja naglašavanje bitnih argumenata i navođenje pojedinosti koje podržavaju iznesena shvaćanja. Odnosi se, dakle, na dva glavna elementa: razradu zadane teme i argumentaciju¹².

Razrada zadane teme odnosi se na pitanje je li pristupnik odgovorio na sve dijelove zadatka ili samo na neke i poštuje li pristupnik strukturu eseja ili pak govora koji sadrži uvod, glavni dio i zaključak.

Argumentacija znači da inojezični govornik hrvatskoga može razviti jasan opis ili prikaz nečega proširujući i podržavajući glavne misli primjerenim detaljima i primjerima.

5.1.2. Suvislost i povezanost

Odabrana su dva od većega broja kriterija tekstualnosti: *suvislost (koherencija)* i *povezanost (kohezija)*¹³. Uz njih su nužna i upravna načela, koja nadgledaju komunikaciju tekstem: *uspješnost (efikasnost)*, *dojmljivost (efektivnost)* i *primjerenost*. Uspješni su oni tekstovi za čiju proizvodnju i primanje nije potrebno uložiti velik napor. Dojmljiviji su oni tekstovi koji ostave snažniji

¹² Usp. ilustrativne ljestvice za ocjenjivanje Izvještaji i sastavci u Zeroju.

¹³ Kako je tekst komunikacijski događaj, uz njih dolazi još nekoliko uspostavnih načela (De Beugrande, Dressler 2010): namjeravanost ili intencionalnost (namjera autora teksta da stvori suvisao i povezan tekst), prihvatljivost (spremnost primatelja teksta da sudjeluje u diskursu prepoznavanjem povezanosti i podupiranjem suvislosti), obavijesnost (udio nepoznatih i nepredvidljivih dijelova), prikladnost ili situativnost (prikladnost teksta za komunikacijsku situaciju) i međutekstualnost ili intertekstualnost (uvjetovanost primanja teksta o poznavanju drugih tekstova i odgovarajuće tekstne vrste).

dojam i postignu određenu svrhu kod primatelja. Primjerenost ovisi o odnosu teksta i konteksta te načinu ostvarivanja uspostavnih načela. U situacijama kad se uspješnost i dojmljivost međusobno potiru, između njih posreduje primjerenost. Primjerice, radi dojmljivosti u govoru je važno prikladnom intonacijom i ostalim govornim obilježjima pokazati i odnos prema onomu o čemu se govori, ali i usmjerenost na slušatelje, a nije dobro raditi prevelike stanke. U pisanju je pak važno, osim prikladnom interpunkcijom i konektorima, odabirom riječi pokazivati svoj stav i odnos prema onomu o čemu se piše.

Suvislost ili dosljednost odnosi se na lakoću čitateljeva ili slušateljeva (ocjenjivačeva) praćenja slijeda pristupnikovih misli. U tekstu koji zadovoljava taj kriterij jasni su logičko-semantički koncepti i odnosi koji čine značenje teksta i pridaju mu smisao. Suvislost znači da govornik:

- može svoje izričaje povezati u jasan, dosljedan diskurs
- može jasno označavati odnose između misli¹⁴.

Povezanost se odnosi na gramatičko povezivanje površinske strukture teksta. Uključuje pristupnikovu vještinu da dobro rabi povezna sredstva radi povezivanja svojih misli i da dobro rabi pravila o strukturiranju odlomka radi organiziranja načina predstavljanja svojih zamisli. Povezanost znači da govornik:

- može rabiti ograničeni broj poveznih sredstava kako bi svoje izričaje povezao u jasan, dosljedan diskurs
- može uspješno rabiti različite veznike kako bi jasno označio odnose između misli.

5.1.3. Rječnik

Prikladnost rječnika ili vokabulara, ili kraće: rječnik,

¹⁴ Usp. ilustrativnu ljestvicu za ocjenjivanje Dosljednost i povezanost u Zeroju (Vijeće Europe 2005:129).

odnosi se na njegovu usklađenost s temom i izražavanjem na akademskoj razini, što znači da riječi pripadaju hrvatskomu standardnomu jeziku. Dojmljivosti teksta mogu doprinijeti i opći stručni izrazi te termini povezani s određenom temom. U rječniku su dopuštena odstupanja svojstvena razini B2 za hrvatski, što uključuje i izvorna odstupanja, tj. odstupanja koja čine i izvorni govornici¹⁵. Rječnik se odnosi na dva glavna elementa: raspon i točnost¹⁶.

Raspon rječnika znači da govornik:

- raspolaže dovoljno bogatim rječnikom da se može izraziti o temama iz područja vlastitoga interesa i o većini općih tema
- može mijenjati način izražavanja da bi izbjegao često ponavljanje, no rječnički nedostaci mogu izazvati zastajkivanje i parafraziranje.

Točnost rječnika znači da je u govornikovu izlaganju:

- izbor rječnika uglavnom na visokoj razini, premda katkada može doći do zamjene ili pogrešnoga odabira riječi, no bez zastoja u komunikaciji
- izraz riječi točan, što znači da su fonemi jasno razlikovni; u govoru to znači razumljiv izgovor glasova, mjesta naglaska i govornih obilježja, u pisanju točno napisana slova, uključujući njihovu veličinu i povezanost u riječima
- broj odstupanja vrlo malen, dopuštena su rijetka odstupanja ili propusti koji ne narušavaju razumljivost
- prisutno naknadno ispravljanje propusta nastalih uslijed ponekih naučenih, ali još ne posve usvojenih riječi, koje je on uočio.

¹⁵ Više u Gulešić Machata, Udier (2008).

¹⁶ Usp. ilustrativne ljestvice za ocjenjivanje Opseg vokabulara u Zeroju (Vijeće Europe 2005: 115) i Sposobnost korištenja vokabulara (2005: 115).

5.1.4. Gramatika

Prikladnost gramatike, ili kraće: gramatika, odnosi se na dva glavna elementa: raspon i točnost¹⁷. Kako nije uvijek jednostavno odvojiti rječnik od gramatike, može se govoriti i o leksikogramatici. Tako se širok gramatički raspon odnosi na raznolikost odabira suznačnih riječi, poput veznika ili priloga, ili pak raznolikost rečenica, poput različitih vrsta rečenica: od jednostavnih, preko nezavisnosloženih i različitih zavisnosloženih rečenica.

Raspon gramatičkih struktura odnosi se na govornikovu sposobnost da rabi složene strukture. Govornik se:

- može služiti složenim rečenicama s raznolikim rječnikom, posebno suznačnicama
- može proizvoditi prikladne gramatičke izraze, što uključuje različite oblike promjenljivih riječi.

Točnost gramatičkih struktura znači da govornik:

- prilično dobro vlada gramatikom i ne pravi pogreške koje mogu dovesti do nesporazuma
- dobro proizvodi oblike riječi i prikladno rabi suznačne riječi; mogu se pojaviti tek povremeni propusti ili sporadične pogreške
- tek katkada proizvodi manje netočnosti u strukturi rečenice
- katkada naknadno ispravlja propuste ili odstupanja nastala uslijed ponekih naučenih, ali još ne posve usvojenih struktura.

5.1.5. Pravopis

Prikladnost pravopisa, ili kraće: pravopis, uključuje ovladanost hrvatskim slovopisom, interpunkcijom i pravopisnim pravilima¹⁸. Pisanje je jasno i razumljivo, uglavnom točno, iako su dopuštena manja prijenosna

¹⁷ Usp. ilustrativne ljestvice za ocjenjivanje Gramatička ispravnost u Zeroju (Vijeće Europe 2005: 117).

¹⁸ Usp. ilustrativnu ljestvicu Vladanje pravopisom u Zeroju (Vijeće Europe 2005).

odstupanja.

5.1.6. Razumljivost i prirodnost

Razumljivosti i prirodnosti postiže se u govoru pomoću dva kriterija: izgovorom i glatkoćom u govoru.

Izgovor se odnosi na jasnoću i razgovijetnost pristupnikova izgovora te ovladanost fonološkim sustavom. Pristupnik dovoljno dobro izgovara hrvatske glasove, slogove i riječi, rabi prikladnu rečeničnu intonaciju i ostale govorne vrijednosti. To znači da se služi razlikovnim obilježjima hrvatskoga fonološkoga sustava tako da njegov izgovor ne izaziva smetnje u razumijevanju. Služi se fonološkim sustavom hrvatskoga jezika, iako su dopuštena manja prijenosna odstupanja koja ne dovode do nesporazuma. U govoru mu se katkada može prepoznati materinski ili glavni jezik.

Glatkoća govora odnosi se na brzinu i povezanost u govoru. Govorenje je prirodno, prikladne brzine, bez velikih stanka ili čestih poštapalica. Kako pristupnik može svjesno nadgledati svoju govornu proizvodnju radi uočavanja zabune uslijed svojih odstupanja ili propusta, kad ih uoči, katkada zastajkuje i razgovjetnije ponavlja rečeno, ili pak odabire druge izraze kako bi bio razumljiv.

5.1.7. Međudjelovanje

Međudjelovanje se odnosi na sposobnost razgovora: pristupnikove strategije uzimanja riječi u razgovoru i suradnju sa sugovornicima. Pristupnik procjenjuje kako njegovi iskazi djeluju na sugovornika pa nadgledajući svoju proizvodnju prilagođava svoj govor sugovorniku kada uoči da ga sugovornik ne razumije.

Govornik:

- može ispravljati propuste kada uoči da ga sugovornik ne razumije
- može ponavljati, parafrazirati ili ispravljati odstupanja kada uoči da ga sugovornik ne razumije.

5.2. Pregled kriterija u pojedinim dijelovima ispita

5.2.1. Procjenjivanje ispitne cjeline Čitanje

U ispitnoj cjelini čitanja vrednuje se izvršenje zadatka, razumijevanje opće poruke, odnosno osnovnoga smisla, jer to podrazumijeva sposobnost općega razumijevanja pisanih tekstova, razumijevanje općega stava pisca te razumijevanje pojedinosti¹⁹.

Bodovi se dobivaju za točne odgovore u svim zadacima. U zadacima dopunjavanja na bodovanje neće utjecati moguća pravopisna ili gramatička odstupanja ili propusti ako je dopuna razumljiva i nedvosmislena.

5.2.2. Procjenjivanje ispitne cjeline Pisanje

U oba se pisana zadatka vrednuje izvršenje zadatka, rječnik, gramatika i pravopis. Kriterij *pravopis* nije posebno izdvojen, nego je ovladanost njime uklopljena u kriterije točnosti rječnika, odabir gramatičkih sredstava i uporabu gramatičkih sredstava.

U izvršenje zadatka pripada i dužina u okviru zadanoga broja riječi. Riječi se broje onako kako ih broji računalo – skup slova odvojen prazninama. Skraćenice se broje kao jedna riječ. Brojeve treba pisati riječima, osim datuma i godine (koja se tada smatra jednom riječju).

¹⁹ Usp. ljestvice Opće razumijevanje pisanoga teksta, Čitanje za snalaženje, Čitanje za nalaženje informacija i argumenata te Čitanje uputa iz Zeroja.

U broj riječi ne ubrajaju se ponavljanja i suvišna nabranja, nabranja koja nisu svrhovita. Suvišna su nabranja primjerice navođenje većega broja članova neke kategorije, poput pojedinih vrsta voća u rečenici *Volim voće: trešnje, banane, jabuke, borovnice, šljive, kruške, maline, marelice*.

Kod predugih se tekstova prestaje čitati i ocjenjivati na mjestu gdje je premašen broj riječi. Dakle, ako se broj riječi premaši za više od 10%, ocjenjivači neće dalje ispravljati. Ako je broj riječi premalen, neće se moći dobiti bodovi za izvršenje zadatka.

5.2.2.1. Esej

U eseju se ocjenjuje prema sedam kriterija jer su rječnik i gramatika razloženi na dva dijela:

- *izvršenje zadatka* (razrađenost teme, potkrepa misli)
- *suvislost i povezanost* (jasnoća tijeka misli, strukturiranost, uporaba poveznih sredstava)
- *odabir rječnika* (širina, prikladnost)
- *točnost rječnika* (pisani izraz riječi, točni oblici riječi)
- *pravopis* (interpunkcija, velika i mala slova, slovopis)
- *odabir gramatičkih sredstava* (raspon vremena, načini, suznačnice, složenost),
- *uporaba gramatičkih sredstava* (točnost, prikladnost).

Ljestvica za ocjenjivanje eseja prikazana je Tablicom 6. Navedeni su i kriteriji po kojima se procjenjuje, kriterij može biti posve ispunjen, uglavnom ispunjen ili nedovoljno ispunjen. Riječ *uglavnom* znači da je bar više od polovice onoga što se traži prisutno.

Tablica 6. Ljestvica za procjenjivanje eseja

IZVRŠENJE ZADATKA	SUVISLOST I POVEZANOST	ODABIR RJEČNIKA	TOČNOST RJEČNIKA	PRAVOPIS	ODABIR GRAMATIČKIH SREDSTAVA	UPORABA GRAMATIČKIH SREDSTAVA
Svi su dijelovi zadane teme relativno podjednako razrađeni. Glavne su misli razumljive i jasno potkrijepljene.	Tijek je misli jasan. Odlomci su dobro strukturirani, a povezna su sredstva dobro upotrijebljena.	Rječnik je bogat i tematski prikladan.	Riječi su dobro oblikovane i napisane.	Pravopisno je tekst dobro napisan. Mogu se pojaviti poneke pogreške, ali one (bitno) ne utječu na razumijevanje teksta.	Dobar je raspon gramatičkih struktura. Moguće su poneke pogreške, ali one (bitno) ne utječu na razumijevanje teksta.	Gramatička su sredstva prikladna. Mogu se pojaviti pogreške u uporabi, ali one (bitno) ne utječu na razumijevanje teksta.
Jedan dio zadane teme nije razrađen. Glavne misli izložene su prilično razumljivo, a dio je potkrijepljen. Sve glavne misli nisu relevantne.	Tijek misli katkada je nejasan, a uporaba je poveznih sredstava ograničena. Postoji naznaka strukturiranja odlomaka.	Rječnik je uglavnom prikladan i dovoljno širok.	Riječi su uglavnom dobro oblikovane i napisane. Odstupanja su rijetka i tek katkad otežavaju razumijevanje.	Pravopisne pogreške katkada uzrokuju teškoće u razumijevanju.	Prilično je dobar raspon gramatičkih sredstava. Pogreške katkada uzrokuju teškoće u razumijevanju.	Pogreške u uporabi katkada uzrokuju teškoće u razumijevanju.
Dva dijela zadane teme nisu razrađena. Nema potkrepe. Tekst se ne odnosi na zadanu temu. Tekst je uglavnom nerazumljiv.	Tijek misli prečesto je nejasan ili nerazumljiv, ne može se pratiti. Odlomci su nedovoljno strukturirani, a uporaba je poveznih sredstava nedovoljna.	Raspon rječnika nije dovoljan za zadanu temu. Često nije prikladan	Riječi često nisu dobro napisane i onemogućuju razumijevanje.	Pravopisne pogreške često onemogućuju razumijevanje.	Rečenice imaju prejednostavnu strukturu. Pogreške često onemogućuju razumijevanje.	Pogreške u uporabi često onemogućuju razumijevanje.

Napomena – Ako je broj riječi u eseju premalen, neće se moći dobiti bodovi ne samo za izvršenje zadatka, nego ni svi bodovi za suvislost i povezanost, a u ostalim se kriterijima neće moći dobiti najveći broj bodova.

5.2.2.2. Pisani odgovor

Pisani odgovor sastoji se od tri kriterija²⁰:

- *izvršenje zadatka* (razrađenost teme, potkrepa misli)
- *rječnik* (širina, prikladnost, točnost izraza i oblika)
- *gramatika* (raspon, složenost, uzrok nerazumijevanja, složenost rečenica).

Ljestvica za procjenjivanje pisanoga odgovora prikazana je Tablicom 7. Navedeni su i kriteriji po kojima se procjenjuje, kriterij može biti posve ispunjen, uglavnom ispunjen ili nedovoljno ispunjen.

Tablica 7. Ljestvica za procjenjivanje pisanoga odgovora

IZVRŠENJE ZADATKA	RJEČNIK	GRAMATIKA
Svi su dijelovi zadane teme relativno podjednako razrađeni. Glavne su misli razumljive i jasno potkrijepljene.	Rječnik je dovoljno bogat, tematski prikladan i točan.	Gramatička su sredstva dobro odabrana i prikladna. Mogu se pojaviti pogreške, ali one (bitno) ne utječu na razumijevanje teksta.
Jedan dio zadane teme nije razrađen. Glavne misli izložene su prilično razumljivo, a dio je potkrijepljen. Sve glavne misli nisu relevantne.	Rječnik je uglavnom prikladan i dobro oblikovan.	Gramatičke pogreške katkada uzrokuju teškoće u razumijevanju.
Dva dijela zadane teme nisu razrađena. Nema potkrepe. Misli prečesto nisu razumljive. Tekst se ne odnosi na zadanu temu.	Raspon rječnika nije dovoljan za zadanu temu. Često nije prikladan ili točan.	Rečenice imaju prejednostavnu strukturu. Gramatičke pogreške često onemogućuju razumijevanje.

5.2.3. Procjenjivanje ispitne cjeline *Slušanje*

U ispitnoj cjelini slušanja vrednuje se izvršenje zadatka, razumijevanje opće poruke, odnosno osnovnoga smisla, jer to podrazumijeva sposobnost općega razumijevanja govora i razgovora, shvaćanje općega stava govornika te razumijevanje pojedinosti²¹.

U zadatcima dopunjavanja na bodovanje neće utjecati moguća pravopisna ili gramatička odstupanja ili propusti ako je dopuna razumljiva i nedvosmislena.

²⁰ Usp. ljestvice Opće razumijevanje pisanoga teksta, Čitanje za snalaženje, Čitanje za nalaženje informacija i argumenata, Čitanje uputa iz Zeroja, Izvršenje zadatka, Rječnik i Gramatika.

²¹ Usp. ilustrativne ljestvice Opće razumijevanja govora, Razumijevanje razgovora izvornih govornika, Slušanje auditivnih medija i snimaka, Slušanje obavijesti i uputa iz Zeroja (Vijeće Europe 2005).

5.2.4. Procjenjivanje ispitne cjeline *Jezična točnost*

U ispitnoj cjelini jezične točnosti posebno se procjenjuju četiri jezična vida:

- *fonologija*: razaznavanje fonoloških jedinica, glasovnih i naglasnih (mjesto naglasaka, razlikovna dužina)
- *pravopis*: pravopisna pravila, prikladan izraz slova
- *sintaksa*: uporaba prikladnih sintaktičkih obrazaca kao što su red riječi, posebno zanaglasnica, sročnost
- *morfologija*: uporaba prikladnih morfoloških obrazaca, i to osviještena.

5.2.5. Procjenjivanje ispitne cjeline *Govorenje*

U oba se dijela ispitne cjeline govorenja procjenjuje glatkoća u govoru, vladanje fonološkim sustavom (glasovima i intonacijom), izgovor, odnosno govorna obilježja²².

5.2.5.1. Razgovor

Razgovor se općenito odnosi na razumijevanje sugovornika koji je izvorni govornik, sposobnost razgovaranja s njim, što uključuje odgovore na pitanja i traženje objašnjenja ako inojezični govornik nije što dobro razumio²³.

Razgovor se procjenjuje prema ljestvici za procjenjivanje koja se sastoji od pet kriterija: *izvršenje zadatka, rječnik, gramatika, međudjelovanje i govorna obilježja*.

Ljestvica za ocjenjivanje razgovora prikazana je Tablicom 8.

²² Usp. ilustrativne ljestvice za vladanje Fonološki sustav, Preciznost izražavanja, Tečnost u govoru u Zeroju (Vijeće Europe 2005).

²³ Usp. kriterije iz ljestvice Razumijevanje sugovornika izvornoga govornika, Konverzacija, Uzimanje riječi, Traženja objašnjenja, Slušanje, Sociolingvistička primjerenost i Fleksibilnost u Zeroju (Vijeće Europe 2005).

Tablica 8. Ljestvica za procjenjivanje razgovora

IZVRŠENJE ZADATKA	RJEČNIK I GRAMATIKA	MEĐUDJELOVANJA	IZGOVOR	GLATKOĆA
Svi su dijelovi zadane teme podjednako razrađeni. Glavne su misli razumljive i jasno potkrijepljene.	Rječnik i gramatičke strukture imaju bogat raspon, tematski su prikladni. Moguće su poneke pogreške, ali one (bitno) ne utječu na razumijevanje teksta.	Pristupnik izvrsno odgovara na pitanja. Procjenjuje kako njegovi odgovori djeluju na sugovornika pa tomu prilagođava svoje sudjelovanje.	Izgovor je jasan i razumljiv. Mogu se pojaviti poneki nedostaci, ali oni (bitno) ne utječu na razumijevanje teksta.	Govor je gladak, prirodne brzine. Mogu se pojaviti povremena zastajkivanja radi traženja boljšega ili točnijega izraza.
Jedan dio zadane teme nije razrađen. Glavne misli izložene su prilično razumljivo, a dio je potkrijepljen. Sve glavne misli nisu relevantne.	Raspon rječnika i gramatičkih struktura uglavnom je dobar i uglavnom tematski prikladan. Pogreške katkada uzrokuju teškoće u razumijevanju.	Pristupnik uglavnom dobro odgovara na pitanja. Katkad ne uspijeva prilagoditi svoje odgovore sugovorniku, odnosno situaciji.	Izgovor je uglavnom dobar. Izgovorni nedostaci i pogreške katkada uzrokuju teškoće u razumijevanju.	Govor je uglavnom gladak. Katkada zastajkivanje ili brzanje uzrokuju teškoće u razumijevanju.
Dva dijela zadane teme nisu razrađena. Nema potkrepe u pristupnikovim odgovorima. Tekst se ne odnosi na zadanu temu. U većemu je dijelu pristupnik nerazumljiv.	Raspon rječnika i gramatičkih struktura nije dovoljan za zadanu temu. Pogreške prečesto onemogućuju razumijevanje.	Pristupnik rijetko odgovara na pitanja ili njegovi odgovori ne daju očekivane podatke. Ne uočava da sugovornici nisu zadovoljni njegovim sudjelovanjem u razgovoru ili ništa ne čini da bi to promijenio.	Izgovorni nedostaci i pogreške često onemogućuju razumijevanje.	Prečesto se pojavljuju zastoji, poštapalice ili brzanja koja narušavaju praćenje govora.

5.2.5.2. Govor

Govor se općenito odnosi na sposobnost strukturiranoga usmenoga izražavanja o zadanoj temi koju govornik razvija iznoseći i objašnjavajući stavove²⁴.

Govor se procjenjuje prema ljestvici za procjenjivanje koja se sastoji također od pet kriterija. U govoru se ocjenjuje pet dijelova: *izvršenje zadatka* (razrađenost teme, potkrepa misli), *suvislost i povezanost* (jasnoća tijeka misli, strukturiranost, uporaba poveznih sredstava), *rječnik* (širina i prikladnost riječi), *gramatika* (raspon, složenost, uzrok nerazumijevanja), *izgovor* (razgovijetnost, točnost, razumljivost). Ljestvica za procjenjivanje govora prikazana je Tablicom 9.

Ako je govor prekratak, neće se moći dobiti bodovi za izvršenje zadatka, cjelovitost i povezanost, a u ostalim se kriterijima neće moći dobiti najveći broj bodova. Kod predugih se govora prestaje slušati i ocjenjivati na mjestu gdje je premašena duljina. Dakle, ako se duljina govora premaši za više od 10%, ocjenjivači će pristupnika prekinuti, bez obzira na to što nije iznio zaključne misli.

²⁴ Usp. kriterije iz ljestvice Ukupno usmeno izražavanje, Monološko iskustvo i monološko izlaganje, Razvijanje teme u Zeroju (Vijeće Europe 2005: 128).

Tablica 9. Ljestvica za procjenjivanje govora

IZVRŠENJE ZADATKA	SUVISLOST I POVEZANOST	RJEČNIK I GRAMATIKA	IZGOVOR	GLATKOĆA
Svi su dijelovi zadane teme relativno podjednako razrađeni. Glavne su misli razumljive i jasno potkrijepljene.	Tijek je misli jasan. Dijelovi su dobro strukturirani, a povezna su sredstva dobro upotrijebljena.	Rječnik i gramatičke strukture imaju dovoljno bogat raspon, tematski su prikladni. Moguće su poneke pogreške, ali one (bitno) ne utječu na razumijevanje teksta.	Izgovor je jasan i razumljiv. Mogu se pojaviti poneki nedostaci, ali oni (bitno) ne utječu na razumijevanje teksta.	Govor je neusiljen, prirodne brzine. Mogu se pojaviti povremena zastajkivanja radi traženja boljšega ili točnijega izraza.
Jedan dio zadane teme nije razrađen. Glavne misli izložene su prilično razumljivo, a dio je potkrijepljen. Sve glavne misli nisu relevantne.	Tijek misli katkada je nejasan, a uporaba je poveznih sredstava ograničena. Postoji naznaka strukturiranja dijelova.	Raspon rječnika i gramatičkih struktura prilično je dobar. Pogreške katkada uzrokuju teškoće u razumijevanju.	Izgovorni nedostaci i pogreške katkada uzrokuju teškoće u razumijevanju.	Govor je uglavnom gladak. Katkada zastajkivanje ili brzanje uzrokuju teškoće u razumijevanju.
Dva dijela zadane teme nisu razrađene. Nema potkrepe. Tekst se ne odnosi na zadanu temu. Tekst je u većem dijelu nerazumljiv.	Tijek misli prečesto je nejasan ili nerazumljiv, ne može se pratiti. Dijelovi su nedovoljno strukturirani, a uporaba je poveznih sredstava nedovoljna.	Raspon rječnika i gramatičkih struktura nije dovoljan za zadanu temu. Pogreške prečesto onemogućuju razumijevanje.	Izgovorni nedostaci i pogreške često onemogućuju razumijevanje.	Prečesto se pojavljuju zastoji, poštapalice, koje narušavaju praćenje govora.

6. PRIPREMA ZA ISPIT

Za uspješno pripremanje za ispit trebali biste detaljno proučiti ispitni katalog, ogledni primjer ispita i preporučenu literaturu. Analiza ispitnoga kataloga omogućuje uvid u strukturu i trajanje ispita, ispitivane vještine i podvještine, vrste i broj zadataka i način njihova bodovanja. Razina B2 bit će sa svim bitnim pojedinostima opisana i uskoro objavljena, na način kako je opisana razina B1 (Grgić et al 2013). Opis te razine može pristupnicima pomoći u dijelu priprema za ispit jer razina B2 pretpostavlja da je usvojeno sve za razinu B1. Isto tako u dijelu pripreme mogu donekle poslužiti udžbenici i priručnici za nižu razinu (Čilaš Mikulić et al. 2011a, b; Korom 2005).

Budući da je uspješno položen ispit INI B2 uvjet za upis na željeni fakultet, možda ćete biti previše usredotočeni na ono u čemu ste nesigurni ili ono što ne znate dobro. Pokušajte usmjeriti svoje misli na ono što znate, na ono čime ste ovladali. Naime, uslijed osjećajne uznemirenosti (uzbuđenja, straha, želje da se što bolje prođe ispit i slično), umora ili čega sličnoga može se dogoditi da napravite veći broj propusta i u govorenju i u pisanju, tj. da pogriješite u onomu što inače znate. Prisjetite se da su na razini B2 neka odstupanja i propusti očekivani. Možda vam u opuštanju može pomoći i spoznaja da su opuštenost i samopouzdanje važan preduvjet za što bolje vladanje jezikom, ali i svijest da i ocjenjivači znaju kako se na razini B2 mogu očekivati neka odstupanja jer se hrvatski jezik još razvija. Uostalom, i izvorni govornici znaju pogriješiti, zapravo svi redovito čine propuste (v. npr. Jelaska 2010).

Vaša povremena odstupanja ili propusti u dijelovima ispita INI B2 koje se odnose na četiri jezične djelatnosti nisu jako važna ako (bitno) ne djeluju na vašu sposobnost sporazumijevanja. U tim se dijelovima ispita trebate poglavito usredotočiti na sporazumijevanje, na pisanje

ili govorenje, na temu, prikladan odabir riječi i drugo, a ne biste smjeli zbog straha od pogreške umanjiti svoje komunikacijske sposobnosti na hrvatskome jeziku. Ako izvorni govornici mogu dobro razumjeti ne samo ono što budete kazivali, pisanjem ili govorenjem, nego i što želite istaknuti, kakav je vaš osobni stavi itd., ni poneke pogreške neće vam onemogućiti da prikupite dovoljan broj bodova za uspješno polaganje ispita.

Kao što je rečeno u uvodu, važno je da se se poglavito usredotočite na sporazumijevanje, na pisanje ili govorenje, na temu, prikladan odabir riječi i drugo, kako se ne bi dogodilo da zbog straha od pogreške umanjite svoje komunikacijske sposobnosti na hrvatskome jeziku. Samo je u jednomu dijelu ispita izrazito važno da ne griješite, u ispitnoj cjelini *Jezična točnost*. No tamo se neće ispitivati ni suvislost i povezanost, ni izgovor i glatkoća, nego će izvršenje zadatka biti samo leksikogramatika, tj. leksička i gramatička točnost.

6.1. Vještina čitanja

Kako biste bili što spremniji za ispitnu cjelinu *Čitanje*, trebali biste što više i češće čitati razne vrste tekstova (članke, kratke priče, izvještaje, rasprave, izlaganja, predavanja, izjave) i pokušati odgovoriti (izraziti svoje osjećaje) na sadržaj teksta, a ne se isključivo koncentrirati na strukturu teksta. Značenje i poruka teksta od jednake su važnosti kao i jezične strukture koje se u njemu nalaze.

Razvijanje sposobnosti predviđanja važan je čimbenik vještine čitanja. Pogled na tekst (naslov, podnaslov, izgled teksta) omogućuje vam da shvatite o čemu je riječ i prije nego što započnete čitanje teksta.

Poznavanje organizacije i strukture teksta (odlomci, elementi povezanosti i cjelovitosti, struktura odlomka) također vam pomaže u razumijevanju teksta.

Za uspješno rješavanje zadataka višestrukoga izbora trebate za konačan odabir određenoga odgovora u tekstu pronaći prikladne argumente.

Za uspješno rješavanje zadataka dopunjavanja trebate pažljivo pročitati tekst i obratiti pozornost na rečenice i riječi ispred i iza praznine, a nakon toga trebate odlučiti koja riječ smisleno i gramatički najbolje popunjava prazninu u tekstu.

Razumijevanje svih riječi i gramatičkih struktura nije potrebno za uspješnost u ovoj ispitnoj cjelini. Trebate razumjeti ključne riječi i odvojiti bitne od nebitnih informacija.

Pravilno raspodijelite vrijeme za rješavanje pojedinih zadataka. Nikako se ne bi smjelo dogoditi da nemate dovoljno vremena za rješavanje svih zadataka jer ste previše vremena utrošili na rješavanje pojedinoga zadatka.

Kako biste bili uspješni u ispitnoj cjelini *Čitanje*, trebate:

- pažljivo pročitati upute za svaki zadatak
- pažljivo pročitati tekstove i pitanja u svakomu zadatku
- primijeniti odgovarajuću strategiju za pojedinu vrstu zadatka
- na kraju se vratiti na pitanja na koja niste odgovorili u prvome čitanju i pokušati na njih točno odgovoriti
- pažljivo prepisati odgovore na list za odgovore.

6.2. Vještina pisanja

Najvažniji je čimbenik u pripremanju za ispitnu cjelinu *Pisanje* što češće uvježbavanje pisanja raznih vrsta tekstova, odnosno razvijanje navike pisanja.

Trebate pažljivo pročitati i shvatiti što se od vas traži u zadatku. Neispunjavanje i dijela zadatka može vam značajno umanjiti uspješnost u ispitnoj cjelini *Pisanje*. Uspješnost u ovoj ispitnoj cjelini uključuje i poznavanje

konvencija žanrova, npr. eseja, pisma, izvješća i sl. koji se pojavljuju u ispitima. Upoznajte se s osnovnim karakteristikama žanrova opisujući i analizirajući primjere.

Veliki broj pristupnika često nije uvjeren u svrhovitost planiranja pisanih uradaka, iako su planiranje i uspješnost obavljanja zadatka vrlo povezani. Nužno je provjeriti i ako je potrebno ispraviti tekst prije predaje završne inačice uratka. Prije samoga ispita korisno je sebi ograničiti vrijeme za rješavanje zadatka. Pravilno raspoređivanje vremena jedan je od ključnih čimbenika za uspjeh u ovoj ispitnoj cjelini.

Kako biste bili uspješni u ispitnoj cjelini *Pisanje*, trebate:

- pažljivo pročitati upute za zadatak
- razmisliti o zadanoj temi i zabilježiti neke ideje
- organizirati ideje i napisati koncept zadatka u natuknicama
- napisati cjeloviti tekst zadatka
- pročitati tekst i provjeriti jeste li u potpunosti obavili zadatak
- ponovno pročitati tekst i provjeriti jeste li zadovoljili ostale kriterije prema ljestvici za ocjenjivanje.

6.3. Vještina slušanja

Pristupnici u jezičnim ispitivanjima vrlo često smatraju ispitnu cjelinu *Slušanje* najtežom. Stoga trebate uvježbavati zadatke slušanja što više i što češće. Vrlo je važno kod pripremanja za ovu ispitnu cjelinu da shvatite što se od vas očekuje na ispitnoj cjelini slušanja (*što se ispituje?*) i vrste zadataka (*kako se ispituje?*) kojima se vještina slušanja ispituje.

Tekstovi za slušanje mogu biti različitih tema i stila, primjerice – razgovor, izvještaj, rasprava, izjave, predavanje, izlaganja, kratke priče.

Nužno je pažljivo pročitati upute prije svakoga zadatka. Trebate osvijestiti da je vrijeme predviđeno za

čitanje uputa izuzetno važno za uspješno rješavanje zadatka. Upute sadrže bitne podatke o temi koju ćete slušati i o tome što se od vas očekuje u pojedinome zadatku. Trebate znati da nije potrebno razumjeti svaku riječ tijekom slušanja. Pozornost trebate obratiti samo na one podatke koji su ključni za razumijevanje.

Kako biste bili uspješni u ispitnoj cjelini *Slušanje*, trebate:

- pazorno pročitati uputu i tekst svakoga zadatka
- nastaviti rješavati iduća pitanja ako ste propustili odgovor na neko pitanje
- tijekom drugoga slušanja obratiti pozornost na pitanja koja niste riješili tijekom prvoga slušanja
- pazorno prepisati odgovore na list za odgovore.

6.4. Jezična točnost

Ispitna cjelina *Jezična točnost* sva je usmjerena na jezik, leksikogramatiku, uglavnom u pisanju. Vjerojatno najveći broj pristupnika ima veliko iskustvo rješavanja zadatka u cjelini kojom se ispituje poznavanje pravila i usmjerava pažnja na sam jezik. Onda vjerojatno znate da je nužno pazorno pročitati ili poslušati upute prije svakoga zadatka i sama pitanja. Trebate se prisjetiti da je vrijeme predviđeno za čitanje uputa i pitanja izuzetno važno za uspješno rješavanje zadatka. Kako biste bili uspješni u ispitnoj cjelini *Jezična točnost*, trebate se usredotočiti na svaki pojedini zadatak. Ako koji ne znate riješiti, nemojte više o njemu misliti, nego prijeđite na idući zadatak. U ovoj ispitnoj cjelini ima nekoliko vrsta zadataka prema sadržaju koji se ispituje.

Fonologija – Prva se skupina zadataka rješava na temelju slušanja. Pristupnici pisanjem rješavaju zadatke. Dio zadataka kojim se ispituje razlikovanje fonoloških jedinica bit će predstavljen slušno, ali se rješava pismeno. Ovdje je važno usmjeriti svoju pozornost na intonaciju, glasove i naglaske. Trebate na

temelju intonacije odrediti jesu li neke rečenice izjavne (što se označava točkom), upitne (što se označava upitnikom) ili usklične (što se označava uskličnikom). Od naglasnih obilježja važno je postojanje ili odsutnost udara, jače, odnosno glasnije izgovorenoga sloga koji pokazuje sadrži li neki niz glasova jednu ili dvije riječi. U tomu vam može pomoći i dužina, ako ju razlikujete, iako ona u zadacima nigdje nije jedino naglasno sredstvo na temelju kojega se riječi razlikuju. Važno je da razlikujete i hrvatske glasove koji mijenjaju značenje i na temelju njih razlikujete različite riječi. Ta vam vještina pomaže kada učite nove riječi, a u ovom ispitu pomoći će vam ako i ne poznajete baš svaku riječ. Primjerice, u jednomu se zadatku traži od vas da prepoznate ima li svećenik sutra obljetnicu ređenja, *ređendan*. Ako ne znate tu riječ, a razlikujete hrvatske otvornike a i e, onda ćete točno odgovoriti *ređendan*, a ne napisati *rođendan*, što je znatno češća i obična riječ. Dok bi vam u ostalim dijelovima ispita bilo korisno služiti se kontekstom i pogađati da je izgovorena češća, a ne rjeđa riječ, čak i kada ju niste dobro čuli, ovdje se morate služiti strategijom usmjerenoga slušanja jedne jedinice da biste točno riješili jer kontekst dopušta obje riječi ili skupine riječi.

Pravopis – Kod pisanja odgovora na pravopisna pitanja pripazite na pisanje slova koje se možda u hrvatskome razlikuje od slova u vašim vlastitim jezicima, jednako tako i na pravopisna pravila. Kod upisivanja dijakritičkih znakova pazite da čitko pišete. Kod interpunkcijskih znakova razmišljajte o smislu rečenice i označite zarvezom sve dijelove koji su umetnuti, u kojima se nabraja, koji su suprotni. Ne zaboravite na kraju svake rečenice staviti prikladan rečenični znak. Kod kratica ženskoga roda možete pisati na nekoliko načina, no budite dosljedni u svojim odgovorima.

Morfologija i leksik – Ostali se zadatci trebaju pročitati i riješiti pisanjem. Za uspješno rješavanje zadataka povezivanja trebate pazorno pročitati natuknice. Po-

tom potražite u tekstu ili tekstovima ključne riječi ili izraze koje povezuju natuknice i tekst, odnosno tekstove. Kada ste odabrali riječ, proizvedite njezin prikladan oblik prema kontekstu rečenice. Kako će se posebno bodovati odabir riječi, a posebno prikladan morfološki oblik, služite se dvama koracima kako biste osvojili najviši broj bodova.

6.5. Vještina govorenja

Najvažniji je čimbenik u pripremanju za ovu ispitnu cjelinu što češće uvježbavanje, odnosno razvijanje navike jasnoća i suvisloga govorenja.

Posebnu pozornost trebate obratiti na temu, rječnik i njegovu uporabu u rečenicama. Uspješnost u ovoj ispitnoj cjelini uključuje i dobru strukturu, ali i dobar izgovor glasova, dobru i što prirodniju intonaciju.

Pravilno određivanje vremena jedan je od ključnih čimbenika za uspjeh u ovoj ispitnoj cjelini. Da biste stekli iskustvo koliko sadržaja stane u 1,5 minutu najprije slušajte govore te duljine, a potom sami mjerite vrijeme kada govorite. Važno je osmisliti početak svojega govora i dobar kraj. Ne biste smjeli pisati čitave rečenice jer čitanjem nećete ostvariti dojam uspješna govornika.

Kako biste bili uspješni u ispitnoj cjelini *Govorenje*, trebate:

- kratko razmisliti o zadanoj temi
- zabilježiti neke ključne riječi
- osmisliti redosljed onoga što ćete govoriti
- napisati natuknice, jasno i pregledno
- nakon pripreme u zadanome vremenu izložiti svoje glavne misli.

7. PRIMJERI RAZLIČITIH VRSTA ZADATAKA

U ovome se poglavlju najprije daju primjeri različitih vrsta zadataka kako biste se upoznali s njima i naučili kako se rješavaju. Primjeri različitih vrsta zadataka odnose se na prijamne vještine: čitanje i slušanje, koje se pojavljuju u ispitnim cjelinama *Čitanje*, *Pisanje* i *Jezična točnost*. Zadatci za proizvodne vještine, pisanje i govorenje, različite su vrste, u njima se očekuje da slijedite smjernice. Primjeri za njih nalaze se u poglavlju 8, u okviru primjera pojedinih ispitnih dijelova.

7.1. Primjeri zadataka višestrukoga izbora

Ovi su zadatci ilustrirani na grafi namijenjenoj za ispitnu cjelinu *Čitanje*.

7.1.1. Tekst za čitanje 1 (*Penkala – veliki hrvatski izumitelj*)

UPUTE

Pročitajte pažljivo sljedeći tekst. Odgovorite na sva pitanja zaokružujući samo jedan odgovor.

Penkala – veliki hrvatski izumitelj

Slavoljub Penkala (1871. - 1922.), jedan od najvećih europskih izumitelja, bio je vrlo svestran. Neki su od njegovih izuma mehanička olovka s grafitnom jezgrom, nalivpero s krutom tintom, držač nalivpera i olovke, termofor i termos-boca, okretna četkica za pranje zuba, masa za izradu gramofonskih ploča – ebonit. Osmislio je praktične izume iz kemije, medicine, mehanike, fizike, čak i zrakoplovstva – napravio je prvi zrakoplov u Hrvatskoj! Njegov je zrakoplov imao dotad neviđenu konstrukciju kormila po uzoru na ptičji rep.

Rodio se 1871. u slovačkome gradiću, ali mu se obitelj selila diljem Austro-Ugarske. Godine 1898. diplomirao je kemiju u Dresdenu, gdje je kao ljubitelj glazbe na koncertima sreo svoju buduću ženu Emiliju, tada studenticu glazbe. U Zagrebu, gdje je postao pravi domoljubni Hrvat i svoje rođeno ime Eduard promijenio u Slavoljub, izradio je prvu penkalu na svijetu, prototip današnje kemijske olovke, te prvo nalivpero. Kao jedno od pisala, tj. sredstava kojima se piše, penkala se katkada naziva i penkalo. Vjerojatno se taj rjeđi oblik riječi pojavljuje po analogiji s drugim pisaćim priborom kao što su nalivpero, ravnalo ili šiljilo. Međutim, on se ne čini jednako dobrim nazivom jer je povezanost između izumiteljeva prezimena i naziva predmeta manje jasna. Tvornica koju su Penkala i braća Moser osnovala u Zagrebu izvozila je svoje proizvode, utemeljene uglavnom na Penkalinim izumima, širom svijeta: u Beč, Rigu, Lavov, Pariz, London, New York, Los Angeles, čak i u Tokio i Singapur. Poslije četverogodišnjega Prvoga svjetskoga rata koji je počeo 1914. Zagreb je bio centar industrije pisaćih potrepština. Tvornica našega izumitelja i dvojice braće koja je pokazivala veliku brigu za svoje radnike – imali su kantinu, dječji vrtić, bazen i nogometni klub Penkala, u idućih pet godina toliko se razvila da je sve do 1926. bila jedna od najvećih tvornica na svijetu.

Penkala je danas originalni hrvatski suvenir koji svjedoči o industrijskoj, obrtničkoj i kulturnoj važnosti Zagreba na samome početku dvadesetoga stoljeća. Pokazuje kako je Hrvatska pridonijela europskomu razvoju i civilizaciji. Ugledni pariški grafičar Rafael Barba istaknuo je kako penkala nije isključivo hrvatski, već i europski suvenir. No u Hrvatskoj je ona vrlo važna, mnogi smatraju da je najvrednija baš kao hrvatski izum, a k tome se izrađuje vrlo brižno pa je svaka penkala unikatni suvenir. Ima svoj serijski broj te certifikat na hrvatskome jeziku i na dvanaest svjetskih jezika. Kad je domoljub i znanstvenik Penkala umro nakon službenoga puta od upale pluća, Zagrepčani su mu priredili dotada neviđen ispraćaj.

PITANJA I TVRDNJE

1. Za što se od navedenoga u tekstu tvrdi da je osmislio sam Penkala?
 - A. Prvu hrvatsku gramofonsku ploču.
 - B. Četkicu za pranje zuba.
 - C. Krutu tintu koja se stavlja u nalivpero.
 - D. Avion s korimilom kao ptičji rep.
2. Penkala je sa svojom suprugom dijelio ljubav prema glazbi.
 - A. Točno.
 - B. Netočno.
 - C. Nije se govorilo o tome.
3. Slavoljub Penkala tako se zvao otkako se rodio u slovačkome gradiću.
 - A. Točno.
 - B. Netočno.
 - C. Nije se govorilo o tome.
4. Za koji dio života svojih radnika Penkalina tvornica nije imala poseban prostor?
 - A. Prehranu.
 - B. Obrazovanje.
 - C. Rekreaciju.
 - D. Čuvanje djece.
5. Slavoljubu Penkali dvojica braće s kojima se udružio davala su većinu profita od njegovih izuma.
 - A. Točno.
 - B. Netočno.
 - C. Nije se govorilo o tome.
6. Pisaći izumi stvoreni na temelju Penkalinih izuma prodavani su na raznim kontinentima.
 - A. Točno.
 - B. Netočno.
 - C. Nije se govorilo o tome.
7. Što pisac teksta smatra o nazivu penkalo?
 - A. Nije prikladan jer je rjeđi od naziva penkala.
 - B. Prikladan je jer ga ne dovodi u vezu s izumiteljem.
 - C. Prikladniji je jer je usklađen s drugim pisaćim priborom.
 - D. Manje je prikladan od penkala jer se gubi veza s izumiteljem.
8. Po čemu je svaka penkala kao hrvatski suvenir jedinstvena?
 - A. Uz nju dolazi certifikat na hrvatskome jeziku.
 - B. Kao vrijedan suvenir istaknuo ju je poznati pariški stručnjak.
 - C. Svaka ima svoj broj i pažljivo je napravljena.
 - D. Podatci o njoj napisani su na dvanaest jezika.

TOČNI ODGOVORI

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
D.	A.	B.	B.	C.	A.	D.	C.

ISPITIVANE PODVJEŠTINE

Razumijevanje bitnih podataka, razumijevanje pojedinosti.

BODOVANJE

1 bod za točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor, izostanak odgovora ili više označenih odgovora uz svako pitanje

7.2. Primjeri zadataka alternativnoga izbora

Ovaj je primjer naveden iz ispitne cjeline *Jezična točnost*. Temelji se na slušanju. Treba prepoznati što je izgovoreno pa odabrati točan od dva teorijski moguća odgovora.

7.2.1. Rečenice za slušanje 1 (Fonološka točnost 1)

UPUTE

Poslušajte rečenicu po rečenicu. U svakoj od njih odaberite one riječi koje su izgovorene i podcrtajte ih. (U nastavku su transkribirane snimljene rečenice.)

1. Na prijamu nije bilo ni jedno / jednog.
2. Volio je zebe / sebe.
3. On se nekad / nikad nije volio svađati.
4. Tamo su pili / bili.
5. Rekao je da ih nije tukao? / tukao.
6. Doći ću sutra Miroslavi / Miro slavi.

TOČNI ODGOVORI

1. Na prijamu nije bilo ni jedno / jednog.
2. Volio je zebe / sebe.
3. On se nekad / nikad nije volio svađati.
4. Tamo su pili / bili.
5. Rekao je da ih nije tukao? / tukao.
6. Doći ću sutra Miroslavi / Miro slavi.

ISPITIVANE PODVJEŠTINE

Ovladanost gramatikom: fonologija.

BODOVANJE

1 bod za točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor, izostanak odgovora ili više označenih odgovora uz svako pitanje

7.3. Primjeri zadataka dopunjavanja

Oba su sljedeća zadatka dopunjavanja oprimjerena kraćim tekstovima. Prvi je namijenjen čitanju, drugi slušanju. Treći je zadatak namijenjen provjeravanju jezične točnosti i složeniji je.

7.3.1. Tekst za čitanje 2 (Paška čipka)

UPUTE

Pročitajte sljedeći tekst o Pagu. Odgovorite na sva pitanja prema tekstu. Odgovarajte na pitanja što opširnije, navodeći što više točnih podataka, ali nemojte pisati cijelim rečenicama.

Paška čipka

Posjetite li Pag, po veličini peti među hrvatskim otocima, koji ima najdulju obalu, vjerojatno ćete biti zadivljeni paškom čipkom, kao i mnogi drugi stranci koji su stoljećima dolazili na ovaj otok. Paška je čipka sasvim posebna vrsta ručnoga rada. Na ovaj je otok došla zahvaljujući časnim sestrama benediktinkama koje su u četrnaestomu stoljeću stigle na Pag u novoizgrađeni samostan. Prvi zapisi o paškoj čipki potječu iz petnaestoga stoljeća, što znači da je bar toliko stara. Čipkarstvo su najprije poučavale benediktinke u svojem samostanu, posebno u novomu u koji su se preselile krajem petnaestoga stoljeća, a onda se izrada čipke proširila i po cijelomu Pagu. Za mnoge je obitelji paška čipka bila važan izvor prihoda. Izvozila se u Veneciju, a poslije i u Austriju. Marija Terezija, austrougarska carica iz osamnaestoga stoljeća, njome je bila oduševljena. Na bečkomu je dvoru držala pašku čipkaricu koja je šivala čipke samo za dvorske potrebe.

Glas o ljepoti paške čipke širio se s godinama sve dalje, ali i svijest o njezinoj kulturnoj, često i umjetničkoj vrijednosti. U prvoj polovici dvadesetoga stoljeća paška je čipka prikazana na izložbama u mnogim europskim gradovima i u New Yorku, a na Svjetskoj izložbi u Parizu 1937. dobila je zlatnu plaketu. Ministarstvo kulture RH proglasilo je kolekciju paške čipke benediktinskoga Samostana sv. Margarite u Pagu, koju one skupljaju i čuvaju više od sto i pedeset godina, kulturnim dobrom Hrvatske. U kolekciji se nalazi 127 eksponata.

Pašku čipku izrađuju uglavnom žene, iglom i vrlo tankim čvrstim koncem. Njime se uz osnovne niti poput paukove mreže iz središta prema rubovima nadovezuju uzorci. Zbog ljepote tih ukrasa na čipki, koji su inspirirani kršem, odnosno krškim terenom, paška je čipka simbol otoka. U prijašnja vremena nisu postojali nacrti za njezinu izradu, već su se uzorci i način izrade prenosili s koljena na koljeno usmenom predajom i zajedničkom izradom. Ako ste na otoku i želite kupiti pašku čipku, preporučujemo vam šetnju uskim uličicama centra grada Paga, jednoga od dva grada na otoku (drugi je Novalja), jer se tamo nalazi pravo bogatstvo čipke. Tamo ćete moći uživo vidjeti i kako čipka nastaje.

7.4. Primjer zadatka povezivanja

Ovaj je zadatak opisan na građi namijenjenoj za ispitnu cjelinu *Slušanje*. Potrebno je povezati napisane poruke označene brojevima s izjavama koje ćete čuti. Izjave su označene slovima. Svaka se izjava povezuje samo s jednom porukom, ali pazite: poruka je više nego izjava.

7.4.1. Tekstovi za slušanje 2 (Kravate)

UPUTE

Najprije pročitajte napisanih sedam poruka, označene su brojkama od 1 do 7. Potom ćete čuti pet kraćih izjava različitih govornika, označene su slovima A, B, C, D, E. Razmislite koja je glavna poruka svake izjave. Potom povežite pet izjava A-E koje ste čuli s pet poruka označenih brojkama 1-7. Napišite jedno slovo uz svaki broj. Dvije su poruke višak. **(U nastavku je napisan transkribirani tekst.)**

Poruke

1. Zgodni su mi muškarci s kravatama.
2. Nabavljajte kravate od svile.
3. Glagoljica je hrvatsko pismo koje je lijepo na kravatama.
4. Samo su dobro dizajnirane kravate vrijedan hrvatski suvenir.
5. Hrvati su odavno utjecali na europsku kulturu.
6. Kravate bi trebale biti i u Europi prepoznatljiv hrvatski znak.
7. Najavljujem da ću vam reći nešto o Hrvatima što niste znali.

Pet izjava o kravatama

(Transkribirani tekstovi 2)

- A.** Mnogi proizvode kravate, ali svilene su kravate nešto sasvim posebno. Kada se na njima otisnu glagoljička slova, one dobivaju jasan znak pripadnosti. No, potrebno je napraviti još jedan vrlo važan korak u oplemenjivanju ovoga hrvatskoga suvenira – umjetnički ih oblikovati. Tek se takve kravate doista isplati nabaviti i ponijeti sa sobom.
- B.** Kravate nisu samo cijenjeni suvenir, nego nešto što se sviđa mnogim ženama, pa tako i meni. One

nisu samo obvezatan dio prikladnoga odijevanja u mnogim okolnostima, muškarci su s njima jednostavno vrlo elegantni. Srećom, ne nose ih često samo u europskim zemljama, nego i u Hrvatskoj.

- C.** Kravata je u početku bio naziv za široki šal koji su hrvatski vojnici nosili u sedamnaestom stoljeću. Danas bi se moglo reći da su kravate najpoznatija hrvatska ostavština svojemu kontinentu.
- D.** Sigurno ne razmišljate baš o Hrvatima kada pišete kemijskim olovkama ili gledate muškarce s kravatama. Vjerojatno niste znali da Hrvati u nečemu igraju bitnu ulogu u europskoj kulturi. Kada čujete sljedeći prilog, znat ćete više.
- E.** Štošta bi se moglo navesti o hrvatskoj kulturi: nešto poznato, a drugo gotovo nepoznato. Primjerice, kravate su svima poznate, ali vjerojatno ne i uloga pripadnika hrvatskoga naroda u europskoj povijesti mode povezana s tim predmetom. A to bi trebalo biti svima poznato, ne samo u Hrvatskoj.

TOČNI ODGOVORI

A.	B.	C.	D.	E.
4.	1.	5.	7.	6.

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Razumijevanje osnovnoga smisla.

BODOVANJE

1 bod za točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor, izostanak odgovora ili više označenih odgovora uz svako pitanje

8. PRIMJERI ZADATAKA U SVIM ISPITNIM CJELINAMA

U ovome se poglavlju daju primjeri tekstova, zadataka i pitanja iz različitih dijelova ispita: *Čitanje, Pisanje, Slušanje, Jezična točnost i Govorenje*. Poglavlje je slično kao i prethodno, samo što su se tamo dali primjeri po vrstama zadataka, a ovdje se daju primjeri zadataka kakvi se sve mogu pojaviti u pojedinim ispitnim cjelinama.

8.1. Primjeri zadataka ispitne cjeline **Čitanje**

Tekstovi za čitanje mogu biti različitih tema i stilova, primjerice – članak, kratka priča, izvještaj, rasprava, izlaganje, predavanje, izjave, razgovor. Ukupna će dužina svih tekstova u zadacima čitanja biti podjednaka.

8.1.1 Tekst za čitanje 3 (*Brakovi u Vrlici*)

UPUTE

Pročitajte tekst i odgovorite na pitanja. Odgovorite točno, ali nemojte odgovarati cijelim rečenicama ako nije nužno.

Ako želite dug brak, preselite se u Vrliku

Manje smo ulazili u brak, a više smo se rastajali – tako bi ukratko glasila bračna slika Hrvatske u medijima. Najnoviji podatci koje je objavio Državni zavod za statistiku o broju razvoda prošle godine pokazali su kako smo u odnosu na prethodnu godinu imali pedeset i jedan razvod više, a gotovo tisuću vjenčanja manje.

I dok se iz godine u godinu mijenja broj razvoda i brakova, nepromijenjene su najkritičnije godine braka. Prosječno trajanje braka bilo je 13,7 godina, odnosno najviše su se razvodili supružnici koji su u braku proveli od deset do četrnaest godina braka, a tako je od 2000. Kobna sedma godina braka za Hrvate očito ne vrijedi jer su se lani primjerice nakon tolikoga bračnoga staža razvela 232 para. U Hrvatskoj po svemu sudeći parovi postaju nesretni poslije desete godine braka jer upravo nakon tih godina staža počinje drastično rasti broj razvoda. Recimo, u 2009. je nakon druge, pete ili sedme godina bračnog staža razvod tražilo prosječno po 250 parova. No, nakon desete godine staža taj broj skače na 811 razvoda. Od onih koji su imali od petnaest do devetnaest godina bračnoga staža rastalo se 606 parova, a od dvadeset do dvadeset i pet godina u braku je njih 578. Najmanje razvoda ima u prvih tristo šezdeset pet dana braka.

Generalno ocjenjujući, više se rastaju stanovnici Slavonije, tako i stanovnici sjeverozapadne Hrvatske i Primorja, a najmanje Dalmatinci. U Osječkoj je županiji lani bilo šest puta razvoda više nego u Šibenskoj. Gradovi Cres, Crikvenica, Krk i Stari Grad na Hvaru mogli bi se pohvaliti da su sredine povoljne za čvrst brak budući da su lani imali samo po dva razvoda, a još više Drniš i Pag u kojem se rastao samo jedan par. No, epitet zona bez razvoda od gradova mogu ponijeti jedino Obrovac i Vrlika u kojima prošle godine nitko nije potpisao papire za kraj braka.

PITANJA

1. Tko službeno izvještava o broju razvoda?

2. Nakon koliko se godina braka partneri najčešće razvode?

3. Koja je bračna godina „najsigurnija“?

4. Koja je regija poznata po manjem broju razvoda od unutrašnje Hrvatske?

5. Koliko je ukupno razvoda prošle godine bilo u šest gradova: Cresu, Crikvenici, Krku, Staromu Gradu, Drnišu i Pagu?

6. Po čemu su poznati Obrovac i Vrlika?

TOČNI ODGOVORI

1. Državni zavod za statistiku.
2. Deset. / Nakon desete godine.
3. Prva.
4. Dalmacija / dalmatinska (nije točan odgovor Dalmatinci jer se traži regija).
5. deset ($4 \times 2 = 8$, $2 \times 1 = 2$, ukupno deset).
6. U tim se gradovima nitko nije razveo. / Oni su gradovi bez razvoda. / Po zoni bez razvoda.

ISPITIVANE PODVJEŠTINE

Razumijevanje osnovnoga smisla u čitanju, razumijevanje pojedinosti.

BODOVANJE

1 bod za točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor, izostanak odgovora ili više označenih odgovora uz svako pitanje

8.1.2. Tekst za čitanje 4 (Novosti u marketingu)**UPUTE**

Pročitajte pažljivo sljedeći tekst. Odgovorite na sva pitanja zaokruživanjem jednoga točnoga odgovora ili dopunjavanjem. Nemojte pisati cijele rečenice, nego samo ono što se pita.

Novosti u marketingu

Marketinška teorija i praksa značajno su se promijenile u posljednjih deset godina. Tehnološke promjene snažno su utjecale na ponašanja potrošača i kupaca, što stručnjacima predstavlja veliki izazov pri stvaranju marketinških strategija. Na tržištu koje trpi dramatične promjene, formula uspjeha može se sažeti u dvije riječi: brza prilagodba! Stručnjaci danas moraju razviti nove strategije i taktike koje će se moći uključiti u suvremeno okruženje.

Digitalizacija je povezana s razvojem aparata i sustava koji djeluju na temelju digitalnih podataka. Veliki dio poslovanja odvija se mrežama koje povezuju ljude i gospodarske subjekte. Broj korisnika

interneta raste iz dana u dan, ali pristup internetu putem mobilnih telefonskih uređaja bilježi sve veću popularnost. Stoga mobilni marketing postaje zanimljiv tvrtkama koje su se počele služiti SMS-porukama u promicanju svojih proizvoda u usluga.

Istraživanja u Velikoj Britaniji dokazuju da se korisnicima sviđaju promotivne poruke koje stižu na njihove mobilne telefone i da oni pozitivno ocjenjuju imidž poduzeća koja se odlučuju na komunikaciju s potrošačima putem mobitelnih poruka. Nova tehnologija navela je tisuće poduzetnika na pokretanje elektroničkoga poslovanja, odnosno otvaranje internetske tvrtke. Proizvođači računala, vlasnici knjižara, glazbenih prodavaonica, čak i turističkih agencija i cvjećarnica prodaju proizvode putem interneta.

Pojava novih posrednika navela je gospodarske subjekte da preispitaju svoje poslovanje i usmjere se na ispunjavanje želja i potreba svojih korisnika. Tehnologija je omogućila poduzećima da učinkovitije prikupljaju podatke o potrošačima na tržištu krajnje potrošnje te poslovnim partnerima i klijentima. Trud da se ponuda prilagodi tržištu predstavlja prilagođavanje klijentima. Omogućavanje potrošačima da sami osmisle i oblikuju ponudu predstavlja pravo prilagođavanje željama klijenata.

Nova tehnologija danas omogućuje mobilnu komunikaciju koja je neovisna o prostoru i vremenu u kojemu se gospodarski subjekt i potencijalni potrošač nalaze. Mobiteli su postali sastavni dio naših života, što potvrđuju i mnogobrojni rezultati istraživanja. Oni govore da više ljudi prihvaća mobilne uređaje nego što se odlučuju na korištenje računala. Komunikacija putem mobilnih uređaja povoljna je i prilagođena potrebama potencijalnih potrošača. Oni prihvaćaju nove uređaje ako osiguravaju prednost u odnosu na postojeće, ako su usklađeni s postojećom tehnologijom, ako se njima jednostavno koristi te ako ih mogu isprobati prije donošenja konačne odluke o kupovini.

Stručnjaci koji su proveli istraživanja predviđaju da će u drugomu desetljeću dvadeset i prvoga stoljeća 40 posto ljudi u svijetu posjedovati mobilni uređaj. Tvrde da je mobilno oglašavanje 50 % uspješnije od televizijskoga, a čak 130 % od oglašavanja na radiju. Navode i da se 66 % ljudi spontano prisjeća promotivne poruke koju su dobili preko mobitela, a nakon verbalnoga poticaja taj se postotak povećava na 76 %.

Svi pozitivni učinci mobitelne promocije u prosjeku su više od četiri puta veći od negativnih učinaka, što govori da takva komunikacija s potrošačima ima budućnost. U prosjeku 36 posto primatelja poruka tvrdi da postoji veća vjerojatnost da će kupiti proizvod naveden u poruci. Stoga će marketinški stručnjaci sve više razmišljati o interaktivnoj komunikaciji putem mobitela kako bi osigurali put do ciljane skupine i prilagođavati svoje promotivne aktivnosti.

PITANJA

1. U tekstu se tvrdi kako se sve više tvrtki odlučuje
A. prilagoditi mobitele potrošačima.
B. oglašavati putem mobitela.
C. proizvoditi mobilne uređaje.
D. istraživati tržište potrošača.
2. Koji se postotak potrošača bez problema sam može prisjetiti reklame s mobitela?
A. 36 %
B. 50 %
C. 66 %
D. 76 %

3. Koje su ključne riječi tajna uspješnoga poslovanja danas?

4. Na koji su način potrošači uključeni u suradnju s proizvođačima?

5. Koji su uvjeti potrošača da prihvate novu tehnologiju (navedite dva)?

6. Koji će novi uvjet prema autorovu mišljenju morati ispunjavati oni koji žele na mobitelima uspješno reklamirati proizvode?

7. Što u poslovanju povezuje knjižare i vlasnike računalnih tvrtki?

8. Koliko su puta loše strane u promociji mobitelima manje od dobrih?

TOČNI ODGOVORI

1. B.
2. C.
3. Brza prilagodba / brzo prilagođavanje.
4. Potrošači mogu sudjelovati u osmišljavanju i oblikovanju ponude / mogu osmisliti i oblikovati ponudu.
5. Dva od sljedećih: ako osigurava prednost u odnosu na postojeću / ako je usklađena s postojećom tehnologijom / ako se njome jednostavno koristi / ako je mogu isprobati prije donošenja konačne odluke o kupovini.
6. Osigurati interaktivnu komunikaciju mobitelima.
7. Prodaju proizvode putem interneta.
8. Četiri puta manje.

ISPITIVANE PODVJEŠTINE

Razumijevanje osnovnoga smisla, razumijevanje pojedinosti

BODOVANJE

1 bod za točan odgovor
0 bodova za netočan odgovor, izostanak odgovora ili više označenih odgovora uz svako pitanje

8.2. Primjeri zadataka ispitne cjeline***Pisanje***

Prvi je zadatak pisanje teksta o određenoj temi u obliku eseja, drugi prošireni odgovor. Poticaj za pisanje mogu biti kratke tvrdnje, izjave, naslovi članka, poslovice, fotografije, grafikoni, tablice...

8.2.1. Predložak za pisanje eseja (*Klimatske promjene*)**UPUTE**

U nastavku se nalazi naslov jednoga novinskoga članka koji se odnosi na klimatske promjene. Razmislite o onomu što se u njemu tvrdi. Potom nakon pripreme napišite tekst u kojem ćete iznijeti svoje mišljenje o toj temi.

Navedite glavne uzroke klimatskih promjena i načine na koji ljudi izravno ili neizravno utječu na klimu, iznesite svoj stav o zaštiti okoliša i savjet što bi svi ljudi trebali poduzeti u spašavanju i zaštiti prirode. Napišite tekst u obliku eseja jasno označujući uvod, razradu i zaključak. Tekst se treba sastojati od 200 do 240 riječi.

Prema najnovijemu UN-ovu izvješću o klimi danas s 95-postotnom sigurnošću možemo reći da je čovjek odgovoran za klimatske promjene.

USPJEŠNO RIJEŠEN ZADATAK

Pri ocjenjivanju ovog dijela ispita pozornost će se posvetiti: sadržajnoj usmjerenosti na smjernice navedene u zadatku, pravopisnoj i gramatičkoj točnosti, stilu pisanja, uključujući suvislost i povezanost teksta.

ISPITIVANE PODVJEŠTINE

Ovladanost rječnikom, gramatikom hrvatskoga jezika, ovladanost pravopisom, ovladanost tekstnim vještinama: suvislost i povezanost, vještina razrade teme i razvijanje jasnoga opisa ili prikaza, podržavanje glavne misli primjerenim pojedinostima ili primjerima.

BODOVANJE

Prema ljestvici za ocjenjivače.

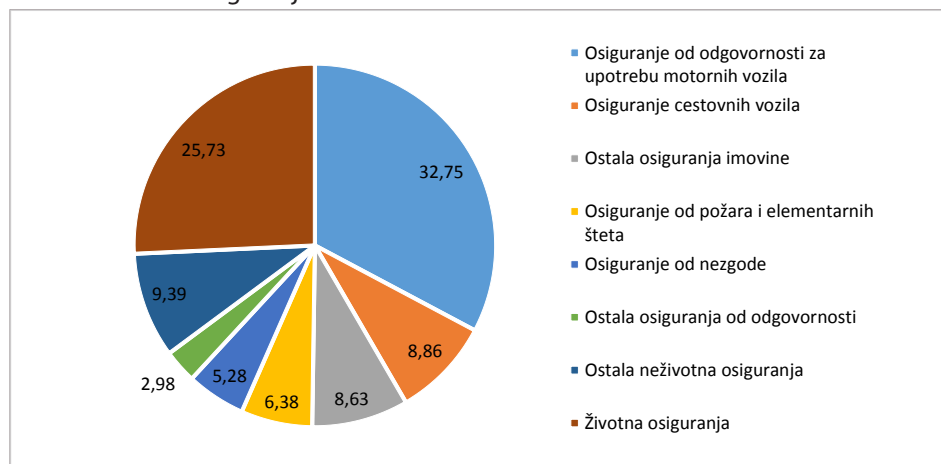
8.2.2. Predložak za pisanje proširenoga odgovora (Osiguranje)

Na temelju grafikona trebate napisati odgovor na postavljena pitanja.

UPUTE

Promotrite grafikon s prikazom vrsta osiguranja jedne hrvatske osiguravateljske kuće. Koja je najzastupljenija vrsta osiguranja? Kakav je stav ljudi u vašoj zemlji prema osiguranju? Protiv čega se ljudi najčešće osiguravaju? Kakav je vaš stav prema osiguranju?

Grafikon 1. Vrste osiguranja

USPJEŠNO RIJEŠEN ZADATAK

Pri ocjenjivanju ovoga dijela ispita pozornost će se posvetiti: sadržajnoj usmjerenosti na smjernice navedene u zadatku, te općoj pravopisnoj, gramatičkoj i rječničkoj točnosti. Ovdje se neće posebno procjenjivati suvislost i povezanost teksta.

ISPITIVANE PODVJEŠTINE

Vještina razrade teme, jasno opisivanje, podržavanje glavne misli primjerenim pojedinostima ili primjerima, ovladanost rječnikom i gramatikom hrvatskoga jezika.

BODOVANJE

Prema ljestvici za ocjenjivače.

8.3. Primjeri zadataka ispitne cjeline

Slušanje

Tekstovi za slušanje mogu biti različitih tema i stila, primjerice – razgovor, izvještaj, rasprava, izjave, predavanje, izlaganja, kratke priče. Dužina će im biti podjednaka. Prije slušanja imat ćete vremena pročitati pitanja. Sve ćete snimke čuti dvaput. Tijekom slušanja smijete zapisivati što smatrate potrebnim.

8.3.1. Tekst za slušanje 3 (Nikola Tesla)

Poslušajte tekst iz emisije o Nikoli Tesli i odgovorite na pitanja, dopunjavajući tvrdnje ili zaokružujući točne komentare navedenih tvrdnja.

Za neka su pitanja ponuđeni odgovori, a vi trebate odabrati i zaokružiti samo jedan točan.

U drugoj vrsti pitanja trebate zaokružiti komentar

tvrdnje izabirući između slaganja s tvrdnjom (*TOČNO*), neslaganja (*NETOČNO*) i odbijanja (*NIJE SE GOVORILO O TOME*).

Na treća pitanja trebate sami napisati odgovor, katkada samo jednu ili nekoliko riječi. Nemojte odgovarati cijelim rečenicama, možete odgovarati i samo jednom ili s nekoliko riječi, ali vaš odgovor treba biti precizan. U ovome zadatku neće se procjenjivati vaša jezična točnost, nego razumijevanje teksta. (**U nastavku je napisan transkribirani tekst.**)

UPUTE

Prije nego što poslušate dio radijskoga priloga o Nikoli Tesli kao izumitelju, pročitajte pitanja i tvrdnje koje su navedena u nastavku. Odnose se na sadržaj teksta koji ćete čuti. Potom poslušajte radijski prilog. Trajat će manje od 1 minute. Tekst ćete čuti 2 puta. Tijekom slušanja smijete voditi bilješke, tj. zapisivati najvažnije podatke.

Nikola Tesla

Nikola Tesla, poznati svjetski fizičar, elektrotehničar i izumitelj, rođen je 1856. u Smiljanu, u Lici. Školovao se u Gospiću, Karlovcu, Grazu i Pragu. Radio je u Budimpešti i Parizu. Godine 1884. otišao je u Sjedinjene Američke Države. U New Yorku je radio s Thomasom Alvom Edisonom. Godine 1887. osnovao je vlastiti laboratorij. Bankrotirao je pa je radio kao fizički radnik – postavljao je telefonske kablove u New Yorku za dva dolara na dan. Patentirao je oko 700 izuma (između ostaloga radar). Projektirao je i na vodopadima Niagare izveo prvu hidroelektranu za izmjeničnu struju. Izgradio je model broda na daljinsko upravljanje. Umro je 1943. u New Yorku.

U Smiljanu u Lici postoji poučan i vrlo zanimljiv Memorijalni centar „Nikola Tesla“. Zamišljen je da objedinjuje više disciplina: znanost, umjetnost, turizam te okuplja razne tipove korisnika: djecu predškolskog uzrasta, školsku djecu, studente, umirovljenike, turiste, lokalno stanovništvo, Tesline fanove, medijske umjetnike itd.

Koncept je Memorijalnoga centra koegzistiranje raznih sadržaja. U njemu se nalazi i izumiteljeva rodna kuća i gospodarski objekt koji joj pripada, hram Sv. apostola Petra i Pavla, groblje, kameni spomenici i klupe arhitekta Zdenka Kolacija do novoizgrađenih sadržaja, ali i trijem, parkiralište, pješačke staze, prototipovi Teslinih izuma u mjerilu 1:10 (Teslina ispitna stanica iz Colorado Springsa, Teslina turbina, Teslin brod na daljinsko upravljanje), još k tomu multimedijalni centar i HI-TEC dječje igralište.

PITANJA I TVRDNJE

1. U koliko se gradova školovao Nikola Tesla?
 - A. U dva grada.
 - B. U tri grada.
 - C. U četiri grada.
 - D. U šest gradova.
2. Nikola Tesla bio je suvlasnik laboratorija s Thomasom A. Edisonom.
 - A. Točno.
 - B. Netočno.
 - C. Nije se govorilo o tome.

3. Zašto je Nikola Tesla postavljao telefonske kablove u New Yorku?

4. Kao fizički radnik Nikola Tesla zarađivao je dva dolara dnevno.

- A. Točno.
- B. Netočno.
- C. Nije se govorilo o tome.

5. Koliko je izuma patentirao Nikola Tesla?

6. Koja tri područja objedinjuje Memorijalni centar?

7. Nabrojite četiri tipa korisnika Memorijalnoga centra.

8. U Memorijalnomu centru nalazi se i kip Nikole Tesle.

- A. Točno.
- B. Netočno.
- C. Nije se govorilo o tome.

TOČNI ODGOVORI

1. C.
2. C.
3. Bankrotirao je.
4. A.
5. Oko 700 (nije točan odgovor bez „oko“)
6. Znanost, umjetnost i turizam.
7. Četiri od ovih osam:
djeca predškolskoga uzrasta / vrtićkoga, školska djeca / učenici, studenti,
studenti, umirovljenici, turisti,
mještani / sumještani / mjesno / lokalno stanovništvo,
Teslini obožavatelji / Teslini fanovi
medijski umjetnici / umjetnici
8. C.

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Razumijevanje osnovnoga smisla, razumijevanje pojedinosti

BODOVANJE

1 bod za točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor, izostanak odgovora ili više označenih odgovora uz svako pitanje

8.3.2. Tekst za slušanje 4 (Stare europske ceste)**UPUTE**

Prije nego što poslušate radijski prilog o starim europskim cestama, pročitajte pitanja. Potom poslušajte radijski prilog. Trajat će manje od 2 minute. Tekst ćete čuti 2 puta. Tijekom slušanja smijete voditi bilješke, tj. zapisivati najvažnije podatke.

Nije nužno odgovarati cijelim rečenicama, možete odgovarati samo jednom ili s nekoliko riječi, ali vaš odgovor treba biti precizan. U ovome zadatku neće se procjenjivati vaša jezična točnost, nego razumijevanje teksta, uz uvjet da je jasno što želite reći. **(U nastavku je napisan transkribirani tekst.)**

Stare europske ceste

U germansko i keltsko doba europski su putovi, slabije uređene prometne površine namijenjene pretežito za promet zaprega i pješaka, služili uglavnom za trgovinu i prijevoz soli. Rimljani su gradili ceste, prometno-tehnički uređene građevine. Propašću Rimskoga Carstva u 5. stoljeću u Europi prestaje gotovo svaka djelatnost na gradnji cesta. Merovinzi, koji su vladali Franačkom do sredine 8. stoljeća, jednostavno su uključili očuvane rimske ceste u svoju prometnu mrežu. Oni su gradili utvrde na važnim križanjima pa su se cestama, dakako, koristili i kao vojnim cestama. Karolinzi, koji su od sredine 8. stoljeća vladali Franačkom državom, na križanjima su gradili i samostane pa su postojeći putovi postali i hodočasnički. Dugo su javne i vojne ceste bile glavne poveznice. Putnici su na njima bili pod zaštitom feudalnih gospodara i kraljeva koji su se brinuli za njihovu sigurnost pa se stoga u srednjem vijeku razvio i promet. Poslije je stanovništvo sve više raslo pa se povećala i gustoća naselja. Stoga su se počele izgrađivati i ceste koje su prolazile dolinama, iako su one bile skuplje. Međutim, vladari malih srednjoeuropskih država nisu htjeli investirati u gradnju cesta. Uostalom, od mjesta do mjesta uvijek je bilo izravnih veza, uglavnom poljskih putova. I stoga, a i zbog toga što su obilazili carinske postaje ili čvrsto utvrđene gradove, planinski su putovi dugo zadržali važnost. Ceste se u cijeloj Europi sustavno izgrađuju tek od druge polovine 17. stoljeća kada ih država planira i gradi. Zbog svoje čvrstine ceste su bile pogodne za daljinski promet pa su planinski putovi izgubili važnost i nisu se više koristili. Mnogi stari povijesni putovi s vremenom su pregrađeni ili su ih prerasle šume i livade. No neki i danas postoje u prvotnom obliku i koriste se kao poljski, šumski ili rekreacijski putovi.

PITANJA

1. Od kada se u Europi sustavno ne rade ceste?

2. Što se u doba Karolinga još gradilo na križanjima?

3. Tko je štitio putnike na glavnim cestama u doba Karolinga i neposredno poslije njih?

4. Kakvi su najčešće bili putovi od mjesta do mjesta?

5. Zašto su bili važni planinski putovi?

6. U kojemu se razdoblju počinju sustavno graditi prve čvrste ceste?

- A. Tijekom propasti Rimskoga Carstva u 5. stoljeću.
- B. Do sredine 8. stoljeća.
- C. Od sredine 8. stoljeća do sredine 17. stoljeća.
- D. Od sredine 17. stoljeća.

7. Tko je sustavno počeo graditi prve čvrste ceste?

- A. Rimljani.
- B. Merovinzi.
- C. Država.
- D. Feudalci.

8. Kakva je danas uloga starih povijesnih cesta?

TOČNI ODGOVORI

	1 bod	0,5 boda
1.	od 5. st. / kraja Rimskoga carstva do sredine / polovine 17. st.	do 17. st.
2.	samostani	
3.	feudalci (ili feudalni gospodari) i kraljevi (ili vladari)	kraljevi / feudanci
4.	poljski putovi	
5.	izravni (ili kraći) i zaobilazili su gradove, carinu	samo jedno od ovoga
6.	D.	
7.	C.	
8.	služe kao šumski ili poljski putovi ili za rekreaciju / vježbanje	samo jedno ili dva obilježja

ISPITIVANE PODVJEŠTINE

Razumijevanje osnovnoga smisla, razumijevanje pojedinosti.

BODOVANJE

1 bod za točan odgovor

0,5 bodova za djelomično točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor, izostanak odgovora ili više označenih odgovora uz svako pitanje

8.4. Primjeri zadataka ispitne cjeline

Jezična točnost

Jezična točnost provjeravat će se zadacima dopunjavanja, alternativnoga odabira, višestrukoga odabira, povezivanja. Mogu se sastojati od izdvojenih rečenica ili rečenica u kontekstu cjelovitoga teksta. Najprije će se ispitivati razlikovanje glasovnih i prozodijskih jedinica na temelju slušanja. Poslušat ćete slušni zapis. U nekim ćete zadacima trebati podcrtati jedinice koje su izgovorene ili ih napisati iznad crte, u drugim ćete trebati upisati ili podcrtati prikladan interpunkcijski znak. Potom će se u ostalim zadacima provjeravati jezična točnost pisanjem.

8.4.1. Fonologija

Zadacima iz fonologije provjerava se sposobnost razaznavanja fonoloških jedinica: glasova, naglasaka i intonacije u slušanju. **(U nastavku su napisane transkribirane rečenice.)**

8.4.1.1. Rečenice za slušanje 1

UPUTE

Poslušajte rečenicu i na praznu crtu napišite riječ ili interpunkcijski znak koji nedostaje.

1. Na predavanju nije bilo ni _____
2. Dugo smo _____
3. Došao je sam _____
4. U kući je bilo puno _____
5. Svećenik je slavio svoj pedeseti _____
6. Svaki mu put _____
7. Vratio sam se _____

TOČNI ODGOVORI

1. Na predavanju nije bilo ni jedno.
2. Dugo smo odgovarali.
3. Došao je sam?
4. U kući je bilo puno svijeća.
5. Svećenik je slavio svoj pedeseti redendan.
6. Svaki mu put zine.
7. Vratio sam se!

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost fonologijom.

BODOVANJE

0,5 bodova za točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor ili izostanak odgovora

8.4.1.2. Rečenice za slušanje 2

UPUTE

Poslušajte rečenicu po rečenicu i u svakoj od njih od dviju mogućnosti odaberite riječi koje su izgovorene i podcrtajte ih.

1. Nekad / Nikad nije znala kuhati.
2. Ona je postavila / podstavila tu suknju.
3. Pred sobom odjednom ugleda branu / vranu.
4. U kući je bilo puno svijeća / cvijeća.
5. Marama mi / Mara mami čudno izgleda.
6. Sve je to branio / obranio.
7. Hrabar je jer ih je pratio? / pratio.

TOČNI ODGOVORI

1. Nekad / **Nikad** nije znala kuhati.
2. Ona je **postavila** / postavila tu suknju.
3. Pred sobom odjednom ugleda **branu** / vranu.
4. U kući je bilo puno svijeća / **cvijeća**.
5. Marama mi / **Mara mami** čudno izgleda.
6. Sve je to branio / **obranio**.
7. Hrabar je jer ih je **pratio?** / pratio.

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost fonologijom.

BODOVANJE

0,5 bodova za točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor ili izostanak odgovora

8.4.2. Pravopis

Ovaj se dio odnosi na poznavanje slovpisa i pravopisnih pravila.

8.4.2.1. Dijakritički znakovi

UPUTE

Napiši jasno dijakritičke znakove (ˇ ili ˘) u slovima podcrtanih riječi u sljedećim rečenicama.

1. U turistički ured stigli su kasno – sluzbenica je upravo zaključavala vrata.
2. Do hotela su dosli kad je vec bila pala noc.
3. U baru su narucili pice. Njihov sin, koji jos ne ide u skolu, htio je samo casu ciste vode.
4. No otac nije htio placati za vodu u bocici. Nije htio ni da potraze ducan blizu hotela.
5. Djecak se naljutio i cijelu vecer nije rekao ni rijec. Kad je dobio tri slicice nogometasa, sve je bilo u redu.

TOČNI ODGOVORI

1. U turistički ured stigli su kasno – sluzbenica je upravo zaključavala vrata.
2. Do hotela su došli kad je vec bila pala noc.
3. U baru su narucili pice. Njihov sin, koji jos ne ide u skolu, htio je samo času čiste vode.
4. No otac nije htio plaćati za vodu u boćici. Nije htio ni da potraže dućan blizu hotela.
5. Dječak se naljutio i cijelu večer nije rekao ni riječ. Kad je dobio tri sličice nogometaša, sve je bilo u redu.

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost pravopisom.

BODOVANJE

0,5 bodova za točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor ili izostanak odgovora

8.4.2.2. Velika i mala početna slova

UPUTE

Sljedeće rečenice prepišite i točno upotrijebite velika i mala početna slova.

1. Tamo je trg hrvatskih velikana!

2. To je odsjek za kroatistiku filozofskoga fakulteta sveučilišta u zagrebu.

3. Zovite zavod za zdravlje.

4. Taj splićanin nije trebao na zadarskoj rivi veličati svoj klub.

5. Na trgu bana Jelačića plesali su neki zagrebački mladići.

TOČNI ODGOVORI

1. Tamo je Trg hrvatskih velikana!
2. To je Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
3. Zovite Zavod za zdravlje.
4. Taj Splićanin nije trebao na zadarskoj rivi veličati svoj klub.
5. Na Trgu bana Jelačića plesali su neki zagrebački mladići.

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost pravopisom.

BODOVANJE

0,5 bodova za točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor ili izostanak odgovora

8.4.2.3. Interpunkcijski znakovi

UPUTE

Upišite obvezatne i primjerene interpunkcijske znakove u sljedeće rečenice.

1. Htjeli smo kupiti kruha maslina i riba ali i vina što si mogao i pretpostaviti
2. Svi bi morali znati pošten rad uvijek se na kraju isplati
3. Ako prođem ovaj ispit hoćeš li izići sa mnom na večeru Molim te
4. Trebali bi im reći možda i nekoliko puta da ne mogu svi odabrati što žele
5. Jedni su vikali Sramota drugi su samo šutjeli

TOČNI ODGOVORI

1. Htjeli smo kupiti kruha, maslina i riba, ali i vina, što si mogao i pretpostaviti.
2. Svi bi morali znati: pošten rad uvijek se na kraju isplati.
ili Svi bi morali znati – pošten rad uvijek se na kraju isplati.
3. Ako prođem ovaj ispit, hoćeš li izići sa mnom na večeru? Molim te!
4. Trebali bi im reći, možda i nekoliko puta, da ne mogu svi odabrati što žele.
5. Jedni su vikali: „Sramota!“; drugi su samo šutjeli.
ili Jedni su vikali: „Sramota!“, drugi su samo šutjeli.

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost pravopisom.

BODOVANJE

0,5 bodova za točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor ili izostanak odgovora

8.4.2.4. Kratice

UPUTA

Oblikujte rečenice tako da kratice stavite u kose padeže.

1. Bio je predsjednik _____ (HNS).
2. Radila je kao tajnica u _____ (IPA).
3. Moja je mama radila u _____ (INA).
4. Otac mu je otišao iz _____ (UNESCO).
5. Gledao je dokumentarni film na _____ (DVD).

TOČNI ODGOVORI

1. Bio je predsjednik **HNS-a**.
2. Radila je kao tajnica u **IPA-i / IPI / Ipi**.
3. Moja je mama radila u **INA-i / INI / Ini**.
4. Otac mu je otišao iz **UNESCO-a**.
5. Gledao je dokumentarni film na **DVD-u**.

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost pravopisom.

BODOVANJE

0,5 bodova za točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor ili izostanak odgovora

8.4.3. Sintaksa

U ovomu se dijelu ispituje uporaba prikladnih sintaktičkih obrazaca.

8.4.3.1. Preoblika rečenica – glagolski oblici

UPUTA

Sljedeće rečenice preoblikujte tako da ih stavite u kondicional.

Primjer:

Puno sam radila da ne razmišljam o tebi.

*Puno sam radila da / **kako ne bih razmišljala** o tebi.*

1. Ponudili smo niže kamate jer smo željeli građanima omogućiti povoljnije kredite.

2. Kad vam ponude novi posao, trebate pristati.

TOČNI ODGOVORI

1. Ponudili bismo niže kamate jer bismo željeli građanima omogućiti povoljnije kredite.
ili Ponudili smo niže kamate jer bismo željeli građanima omogućiti povoljnije kredite.
ili Ponudili smo niže kamate kako / da bismo građanima omogućili povoljnije kredite.
2. Kad bi vam ponudili novi posao, trebali biste pristati.
ili Kad vam ponude novi posao, trebali biste pristati.

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost sintaksom.

BODOVANJE

0,5 bodova za točan odgovor

0 bodova za netočan odgovor ili izostanak odgovora

8.4.3.2. Preoblika rečenica – vremena

UPUTA

Upotrijebite odgovarajuća glagolska vremena i oblike.

Primjer:

Ako _____ (padati, neg.) kiša,
_____ (ići, mi) na izlet.

Ako **ne bude padala** kiša, **ići ćemo** na izlet.

1. _____ (tražiti, ja) tvoj savjet ako
_____ (kupovati, ja) stan.

2. Kad _____ (nuditi, oni) bolje uvjete
poslovanja, _____ (nastaviti, mi)
suradnju s njima.

TOČNI ODOGOVORI

1. Tražit ću tvoj savjet ako budem kupovala / kupovao stan.
2. Kad budu nudili bolje uvjete poslovanja, nastavit ćemo suradnju s njima.

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost sintaksom.

BODOVANJE

0,5 bodova za točan odgovor
0 bodova za netočan odgovor ili izostanak odgovora

8.4.3.3. Red riječi

UPUTA

Sastavite rečenicu od navedenih riječi, upotrijebite sve od njih i ni jednu drugu.

Primjer:

sjećam / kad / se / ih / ne / sam / upoznala

Ne sjećam se kad sam ih upoznala.

1. uzeti / damo / iako / oni / mi / ga / ga / ne / nam / će

2. pomoć / se / li / kad / im / im / ponudili / svidjelo / bismo / bi

TOČNI ODOGOVORI

1. Oni će nam ga uzeti, iako ga mi ne damo.
2. Bi li im se svidjelo kad bismo im ponudili pomoć?

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost sintaksom.

BODOVANJE

0,5 bodova za točan odgovor
0 bodova za netočan odgovor ili izostanak odgovora

8.4.3.4. Zamjenice

UPUTA

Podcrtane dijelove zamijenite enklitikama (zamjenicama) i stavite ih na dobro mjesto u rečenici.

Primjer:

Lucija i ja smo prijatelju priredili nezaboravno iznenađenje.
Mi smo mu ga priredili.

1. Nova uprava izložila je svojim zaposlenicima novu radnu zadatku.

2. Ravnatelj je voditelju preporučio Marka, ali ti i Pero očito ste rekli voditelju kakav je on zapravo.

TOČNI ODGOVORI

1. Ona im ih je izložila.
2. On mu ga je preporučio, ali vi ste mu očito rekli kakav je on zapravo.

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost sintaksom.

BODOVANJE

0,5 bodova za točan odgovor
0 bodova za netočan odgovor ili izostanak odgovora

8.4.3.5. Sročnost

UPUTA

Upotrijebite riječi u zagradama u prikladnome obliku (provjera sročnosti).

Primjer:

Cijelu (cijel) su noć njih dvije radile (raditi) na novomu katalogu.

1. Puno članova njegove obitelji nije _____ (doći) na proslavu rođendana.
2. Nitko ne zna što _____ (donositi) _____ (nov) doba.

TOČNI ODGOVORI

1. Puno članova njegove obitelji nije došlo na proslavu rođendana.
2. Nitko ne zna što donosi novo doba.
ili Nitko ne zna što će donijeti novo doba.

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost sintaksom.

BODOVANJE

0,5 bodova za točan odgovor
0 bodova za netočan odgovor ili izostanak odgovora

8.4.4. Morfologija

Ovim se dijelom ispitne cjeline ispituje uporaba prikladnih leksičko-morfoloških obrazaca, što uključuje sklonidbu, sprezanje, odabir jednoga od dva vidka parnjaka i leksički odabir. Za točne odgovore potrebno je obratiti pozornost na rečenični i tekstovni kontekst.

8.4.4.1. Sklonidba (*Voditelj* *je* *z* *h* *t* *j* *e* *v* *l*)

UPUTE

Upišite riječi navedene u zagradi u prikladnome obliku.

Voditeljev zahtjev I

Molim Vas, (0.) kolegice (kolegica), želim da istoga trenutka dođete u (1.) _____ (soba) s tražene (2.) _____ (dvadeset i dva) stranice. (3.) _____ (Ja) se čini da ste mogli obaviti više, i to različitih (4.) _____ (posao) od svih kolega u (5.) _____ (radna) skupini, posebno zato što ste mi se činili (6.) _____ (vrijedan) djelatnicom u odjelu. Imate, dakle, priliku krajem idućega (7.) _____ (tjedan) sve popraviti. Nemojte to olako shvatiti, radije napišite sedam (8.) _____ (poglavlje) više nego manje.

TOČNI ODGOVORI

1. soba
2. dvadeset i dvije
3. meni
4. poslova
5. radnoj
6. najvrjednijom / najvrednijom
7. tjedna
8. poglavlja

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost leksikom i morfologijom.

BODOVANJE

0,5 bodova za točan odgovor
0 bodova za netočan odgovor i izostanak odgovora

8.4.4.2. Vid i sprezanje (*Voditeljev zahtjev II*)**Voditeljev zahtjev II**

Molim Vas, kolegice, (0.) uđite! (ući / ulaziti) Želim da mi odmah (1.) _____ (donijeti / donositi) sve što sam tražio. I svakako mi odmah lijepo (2.) _____ (pokazati / pokazivati) što ste (3.) _____ (istražiti / istraživati) cijeli tjedan. Samo da znate, dat ću Vam još jednu mogućnost da se (4.) _____ (iskazati / iskazivati) dok me ne bude. Znate, dok se Vi ovako (5.) _____ (odlučiti / odlučivati) je li Vam ovaj posao zaista važan, drugi čekaju na burzi. Sada možete (6.) _____ (otići / odlaziti) u svoju sobu.

TOČNI ODGOVORI

1. donesite
2. pokažite
3. istraživali
4. iskažete
5. odlučujete
6. otići

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost leksikom i morfologijom.

BODOVANJE

1 bod za točan vid i oblik
0,5 bodova za odgovor koji ima samo točan oblik ili samo točan vid
0 bodova za netočan leksički i gramatički odgovor, izostanak odgovora

8.4.4.3. Leksičko-morfološka točnost (*Mladi i posao*)

UPUTE

Pročitajte tekst o mladima i poslu, a zatim i popis riječi naveden iza teksta. Za svako označeno mjesto odaberite jednu od ponuđenih riječi koje se nalaze poslije teksta. Stavite ju u točan oblik i upišite iznad crte. Svaka se riječ može upotrijebiti samo jednom. Navedena je 21 riječ, ali kako je jedna iskorištena, ukupno ih je 8 više nego što se može staviti u tekst.

Mladi i posao

U Hrvatskoj postoji problem visoke stope (0.) **nezaposlenosti** mladih, koja je dvostruko veća u odnosu na (1.) _____ nezaposlenosti u EU-u. Stručnjaci iz Saveza (2.) _____ sindikata Hrvatske (SSSH) navode nekoliko problema.

Mladi u većini (3.) _____ rade na određeno vrijeme, na sezonskim (4.) _____ ili povremeno putem (5.) _____ za privremeno zapošljavanje. U Sindikatu upozoravaju da radni položaj mladih ima i druga nepovoljna obilježja: rad na crno, nedostatak socijalne (6.) _____ i vrlo često (7.) _____ radna mjesta.

Kada se i zaposle, njihov je položaj i dalje težak jer kao početnici imaju, posebno u odnosu na one koji dulje rade, (8.) _____ plaće i veliki broj (9.) _____ sati koji često nisu plaćeni. Sami se mladi često žale na nemogućnost stručnoga (10.) _____ i dovoljno brzoga (11.) _____, a kažu da mogu samo sanjati o nastavku (12.) _____ dok su još spremni na to.

Ponuđene riječi:

zavod	odluka	nizak	napredovanje	prekovremeni	osjetljivost	nesiguran
nezaposlenost	usavršavanje	odbor	zaštita	visok	obrazovanje	suvremen
slučaj	stalan	posao	pomaganje	prosjeck	samostalan	velik

TOČNI ODGOVORI

1. prosjek	7. nesigurna
2. samostalnih	8. niske
3. slučajeva	9. prekovremenih
4. poslovima	10. usavršavanja
5. zavoda	11. napredovanja
6. zaštite	12. obrazovanja

ISPITIVANE PODVJEŠTINE

Ovladanost rječnikom i gramatikom (leksikogramatikom), poglavito morfologijom

BODOVANJE

1 bod za leksički i gramatički točan odgovor
0,5 bodova za leksički točan odgovor
0 bodova za netočan leksički i gramatički odgovor ili izostanak odgovora

8.5. Primjeri zadataka ispitne cjeline **Govorenje**

Jedan zadatak govorenja odnosit će se na strukturiran govor, u kojemu će se procjenjivati sposobnost samostalnoga izlaganja na hrvatskome. Drugi će se zadatak odnositi na razgovor u kojemu će se procjenjivati sposobnost odgovaranja na pitanja. Poticaj za govorenje mogu biti kratke tvrdnje, izjave, naslovi članaka, poslovice, fotografije, grafikoni, tablice... Ako su vam potrebna dodatna objašnjenja, slobodno pitajte ispitivača.

8.5.1. Razgovor (*Sam ili u društvu*)

UPUTE

U nastavku se nalaze dvije fotografije koje prikazuju ljude kako rade. Poslužit će vam kao predložak za razgovor. Tema je rad u skupini ili samostalni rad. Kad vas ocjenjivač nešto pita, nemojte samo kratko odgovoriti, npr. *A* ili *Lijeva* ili *Ova*, nego razradite svoj odgovor.

Slika 1. Zajednički rad

Slika 2. Samostalan rad

Primjer tijeka razgovora.

Ispitivač: (Pozdravlja pristupnika i traži da se predstavi.)

Pristupnik: (Odzdravlja i predstavlja se.)

Nakon kratkoga upoznavanja sa zadatkom, vremena u kojemu se pristupnik priprema, počinje razgovor.

Ispitivač: **Koja vam se od ove dvije slike više sviđa?**

Pristupnik: Mislite kao slika ili način kako ljudi rade?

Ispitivač: **Način kako rade.**

Pristupnik: Ova na kojoj nekoliko ljudi zajedno radi, ili ... (nemojte samo kratko odgovoriti, npr. *A* ili *Lijeva* ili *Ova*)

Ispitivač: **Zašto?**

Pristupnik: Volim raditi s ljudima, to mi je uvijek izazovno.

Ispitivač: **Jeste li vi inače timski igrač ili volite raditi samostalno?**

Pristupnik: Ako mogu birati, gotovo uvijek bih izabrao da ne radim sam. No rado bih izabrao jednu osobu, ne više njih.

Ispitivač: Zašto biste radije birali samo jednu osobu, a ne više njih?

Pristupnik: To zna biti prenaporno. Kad je više ljudi, ne sudjeluju svi jednako. Obično na kraju samo neki rade.

Ispitivač: Što možete zaključiti o tome kako rade ljudi na slikama?

Pristupnik: Čini se da na slici A svi jednako sudjeluju i da su zadovoljni time što rade. Žena na slici B djeluje kao da ima puno posla.

Ispitivač: Meni se čini da se ljudi na slici A zabavljaju, a da se žena na slici B osjeća izgubljeno. Kako se vama čini?

Pristupnik: Djelomično bih se složio s vama. Vidim da se ovi ljudi smiju i uživaju u radu. Ili je to možda zato što su ih fotografirali pa im je drago. No žena na drugoj slici meni ne izgleda izgubljena. Čini mi se da je zamišljena... Možda traži prave riječi ili pokušava smisliti što da još napiše.

Ispitivač: Molim Vas da sada usporedite općenito rad u grupi i samostalan rad.

Pristupnik: Pod radom u grupi mislite na više ljudi ili tu pripada i par?

Ispitivač: Čim je dvoje ljudi, već je to grupa.

Pristupnik: Meni nije, meni je par nešto drugo od grupe.

Ispitivač: Dobro, onda usporedite grupni rad, troje ili više ljudi sa samostalnim radom.

Pristupnik: I samostalni rad i grupni rad imaju prednosti i nedostatke. Raditi s puno ljudi može biti izazovno..., poticajno, pa i zabavno. Međutim, često ljudi tada gube vrijeme na neobvezatne razgovore. Samostalan rad omogućuje usmjerenost na bitno, ali je teško ako nemate s kime razmijeniti dvojbe, ideje i drugo. No to ovisi i o vrsti posla i o samim ljudima.

Ispitivač: Hvala vam. (Možete li mi vratiti slike?)

Pristupnik: (Vraćajući slike.) Oprostite! Evo, izvolite.

Ispitivač: (Hvala.) Doviđenja!

Pristupnik: (Odzdravlja i odlazi.)

USPJEŠNO RIJEŠEN ZADATAK

Pri ocjenjivanju ovoga dijela ispita pozornost će se posvetiti: izvršenju zadatka, međudjelovanju, glatkoći govora, izgovoru (što uključuje i intonaciju), rječniku i gramatici.

ISPITIVANE PODVJEŠTINE

Ovladanost razgovorom, međudjelovanje.

BODOVANJE

Prema ljestvici za ocjenjivače.

8.5.2. Govor (*Glazba i život*)

UPUTE

U nastavku se nalazi naslov preuzet s mrežnih stranica. U kraćem izlaganju iznesite što vi mislite o navedenoj tvrdnji. Je li glazba sastavni dio i vaših života? Smatrate li da nas netko već u dječjoj dobi treba usmjeriti na to što je „dobra“ glazba i utjecati na naš glazbeni ukus? Tko bi trebao određivati što je dobra, a što loša glazba? Oblikujte svoje izlaganje tako da ima uvod, razradu i zaključak.

Glazba – medij koji najizravnije pridonosi kvaliteti života

Ono što smo oduvijek iskustvom osjećali, suvremena neuroznanost sada potvrđuje – glazba je medij koji najizravnije doprinosi višoj kvaliteti života.

USPJEŠNO RIJEŠEN ZADATAK

Pri ocjenjivanju ovoga dijela ispita pozornost će se posvetiti: izvršenju zadatka – sadržajnoj usmjernosti na smjernice, suvislosti i povezanosti govora, izgovoru, glatkoći govora, rječniku i gramatici.

ISPITIVANA PODVJEŠTINA

Ovladanost govorom.

BODOVANJE

Prema ljestvici za ocjenjivače.

9. LITERATURA

9.1. Popis korištene literature

- Banković-Mandić, I. (2012) **Izgovorna obilježja učenika hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika na različitim stupnjevima znanja**, Zagreb: Filozofski fakultet (doktorska disertacija)
- Bagarić, V., Mihaljević-Djigunović, J. (2007) **Defining communicative competence**, *Metodika* 8/1: 94-103.
- Bašić, M., Jelaska, Z. (2013) **Zastupljenost padežnih značenja u hrvatskome jeziku**, u Cvikić, L., Petroska, E. (ur.) *Prvi, drugi, ini jezik: Hrvatsko-makedonske usporedbe / Prvi, vtor, drugi jazik: Hrvatsko-makedonski sporedbi*, Zagreb: Hfd.
- Council of Europe (2001) **Common European Reference Framework for languages**, Strasbourg.
- Cvikić, L., Jelaska, Z. (2007) **Složenost ovladavanja glagolskim vidom u inojezičnome hrvatskome**, *Lahor* 11/4, 190-216.
- Cvikić, L., Jelaska, Z. (2005) **Adapting Common European Framework of Reference for Languages to Croatian as Foreign and Second Language**, *Proceedings from VII. International Conference of Language Examination*, Applied and Medicinal Linguistics. Dunaújvaros, Hungary.
- Čilaš Mikulić, M., Gulešić Machata, M., Udier, S. L. (2011.a) **Razgovarajte s nama! Udžbenik hrvatskoga jezika za niži srednji stupanj s CD-om**, Zagreb: FF Press.
- Čilaš Mikulić, M., Gulešić Machata, M., Udier, S. L. (2011.b) **Razgovarajte s nama! Vježbenica, gramatika i fonetika hrvatskoga jezika za niži srednji stupanj**, Zagreb: FF Press.
- Grgić, A., Gulešić Machata, M., Nazalević Čučević, I. (ur.) (2013) **Hrvatski B1 – opisni okvir referentne razine B1**, Zagreb: FF press.
- Gulešić Machata, M., Grgić, A. (ur.) (2014/15) **Hrvatski B2 – opisni okvir referentne razine B2**, Zagreb (rukopis)
- Gulešić Machata, M., Udier, S.L. (2008) **Izborna odstupanja u hrvatskome kao inojezičnome**, *Lahor* 5: 19-33.
- Jelaska, Z. (2010) **Fonološka sastavnica u jezičnoj obradi**, u Mildner, V., Liker, M. (ur.) *Proizvodnja i percepcija govora: profesoru Damiru Horgi povodom njegovog sedamdesetog rođendana*, Zagreb: FF press, 275-296.
- Jelaska, Z. (2009) **Udžbenici inojezičnoga hrvatskoga**, *Croatian Studies Review V*, Split/Sydney/Waterloo: Centar za hrvatske studije, 221-238.

- Jelaska, Z. (2007) **Ovladavanje jezikom: izvornojezična i inojezična istraživanja**, *Lahor* 3, 86-99.
- Jelaska, Z. (2005) **Hrvatski kao drugi i strani jezik**, Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Korom, M. (2005) **Kroatisch für die Mittelstufe, Lese- und Übungstexte**, Muenchen: Verlag Otto Sagner.
- Macan, Ž., Kolaković, Z. (2008) **Prijenosna odstupanja govornika njemačkoga jezika u ovladavanju hrvatskim jezikom**, *Lahor* 5, 34-52.
- Medved Krajnović, M. (2010) **Od jednojezičnosti do višejezičnosti: Uvod u istraživanje procesa ovladavanja inim jezikom**, Zagreb: Leykam.
- Medved Krajnović, M. (2009) **SLA i OVIJ: što se krije iza skraćenice?**, *Lahor* IV. 95-109.
- Mildner, V. (2008) **Stavovi prema hrvatskim govornim varijetetima**, *Jezična norma i varijeteti – zbornik hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku*, 349–365.
- Prpić, M. (2009) **Predmetni kurikuli za strane jezike u višem srednjem obrazovanju u europskim zemljama – komparativni prikaz**, *Metodika* 18, 10/1: 112-128.
- Šafarić, I., Čalušić, A., Mildner, V. (2006) **Procjena izgovora neizvornih govornika hrvatskoga jezika**, *Lahor* 1/1: 49-60.
- Vijeće Europe (2005) **Zajednički referentni europski okvir za jezike**, Zagreb: Školska knjiga.

9.2. Popis preporučene literature i izvora

9.2.1. Tiskana djela

- Korom, M. (2005) **Kroatisch für die Mittelstufe, Lese- und Übungstexte**, Muenchen: Verlag Otto Sagner.
- Grgić, A., Gulešić Machata, M., Nazalević Čučević, I. (ur.) (2013) **Hrvatski B1 – opisni okvir referentne razine B1**, Zagreb: FF press.
- Čilaš Mikulić, M., Gulešić Machata, M., Udier, S.L. (2011.a) **Razgovarajte s nama! Udžbenik hrvatskoga jezika za niži srednji stupanj s CD-om**, Zagreb: FF Press.
- Čilaš Mikulić, M., Gulešić Machata, M., Udier, S.L. (2011.b) **Razgovarajte s nama! Vježbenica, gramatika i fonetika hrvatskoga jezika za niži srednji stupanj**, Zagreb: FF Press.

Hrvatski rječnici

Hrvatske gramatike

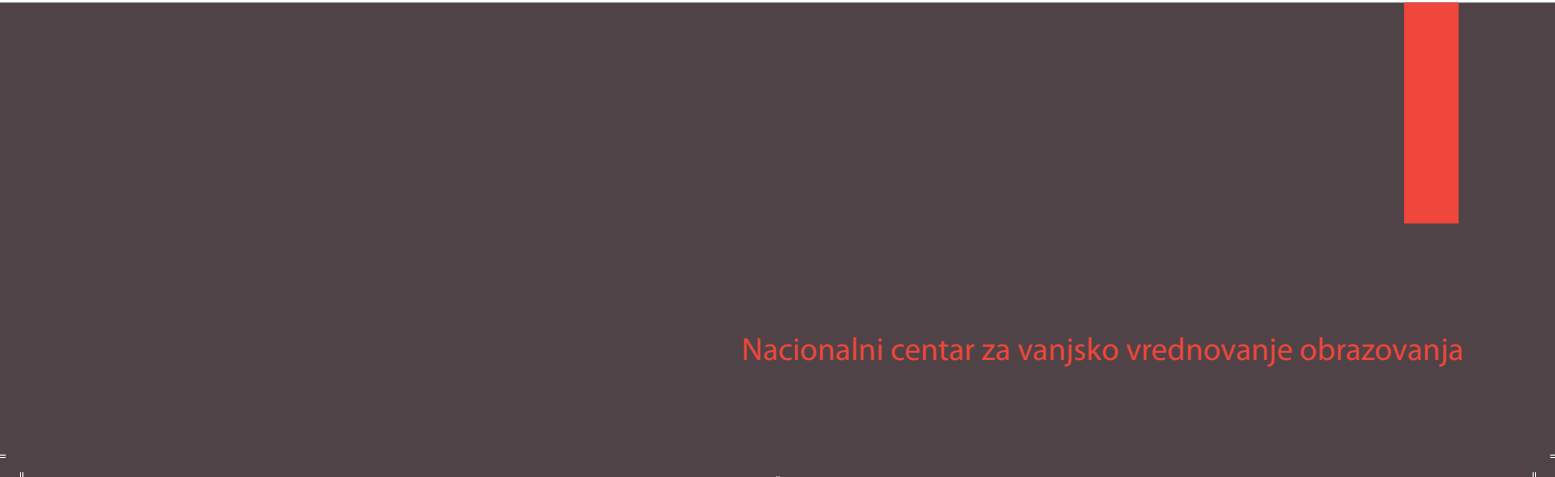
9.2.2. Mrežni izvori

<http://radio.hrt.hr/slusaonica> - izvor različitih radijskih emisija za vježbanje slušanja

<http://www.hrt.hr/enz/dnevnik/> - besplatna usluga Emisije na zahtjev

LAHOR: časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik - <http://www.hfiloloskod.hr/index.php/casopisi/lahor> - portal Hrčak (hrcak.srce.hr/lahor) pojedinačni članci

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja